

0
168
325
75

9a. Zegel ten zaken, eerste kwart vijftiende eeuw. Afdruk 1494 (type VI) (zie afb. 4).

7329

9b. Zegel als voren. Afdruk 1555. Deze afdruk is meer compleet, maar het reliëf is zwakker dan op het fragment afb. 9a (zie afb. 4).

10. Stadszegel, tweede kwart zeventiende eeuw. Afdruk 1639 (type VI) (gemeente-archief Breda).

11. Stempel voor het kleinzegel, tweede kwart zeventiende eeuw (type VII) (gemeentemuseum Het Markiezenhof Bergen op Zoom).

1. Grootzegel, tweede helft dertiende eeuw. Afdruk 1276. (type I) (archief St. Bernhardsabdij, Bornhem).

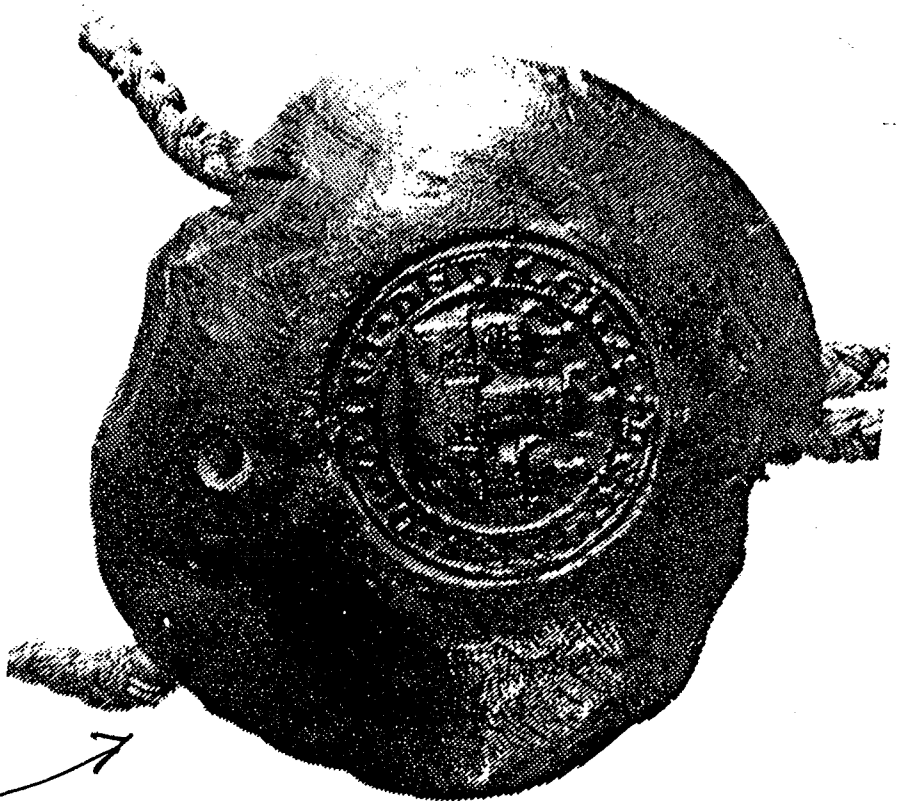

2. Grootzegel, tweede helft veertiende eeuw. Afdruk 1355 (type II) (stadsarchief 's-Hertogenbosch).

3. Grootzegel, tweede kwart veertiende eeuw. Afdruk 1372 (type III) (stadsarchief 's-Hertogenbosch).

4. Grootzegel, tweede helft vijftiende eeuw. Afdruk 1533 (type IV) (gemeente-archief Bergen op Zoom, Archieven Raad en Rekenkamer). *mv, 974, 24/26 319*

ARR D 312

5. Tegenzegel. tweede helft dertiende eeuw. Afdruk 1354 (type I A) (zie afb. 4)

6. Tegenzegel. tweede kwart veertiende eeuw. Afdruk 1372. (type III A) (zie afb. 3)

15 - Markt op wijk 10

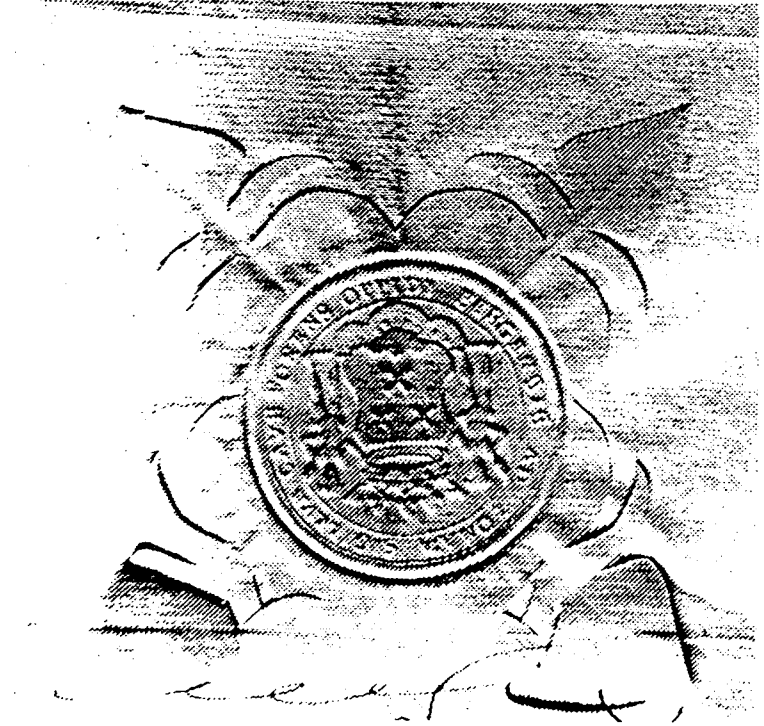

3222

afb 4

7. Tegenzegel, tweede helft vijftiende eeuw. Afdruk 1562 (type IV A) (zie afb. 4). ? = w.v. nr. 724

8. Zegel ten zalzen, tweede kwart veertiende eeuw. Afdruk 1365 (type V) (zie afb. 4).
14 Feb 15 ARR 346

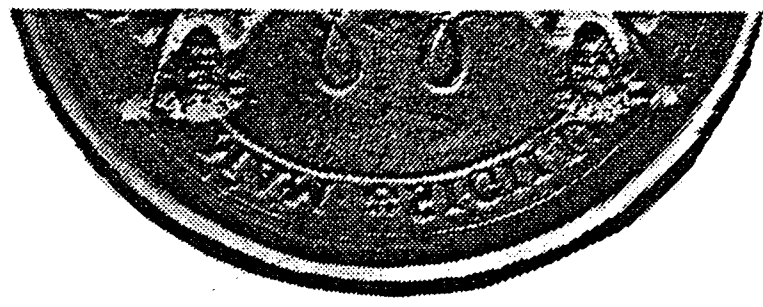
12. Stadszegel, eerste kwart achttiende eeuw. Afdruk 1731 (type IX) (gemeente-archief Bergen op Zoom, Stadsarchief tot 1810.

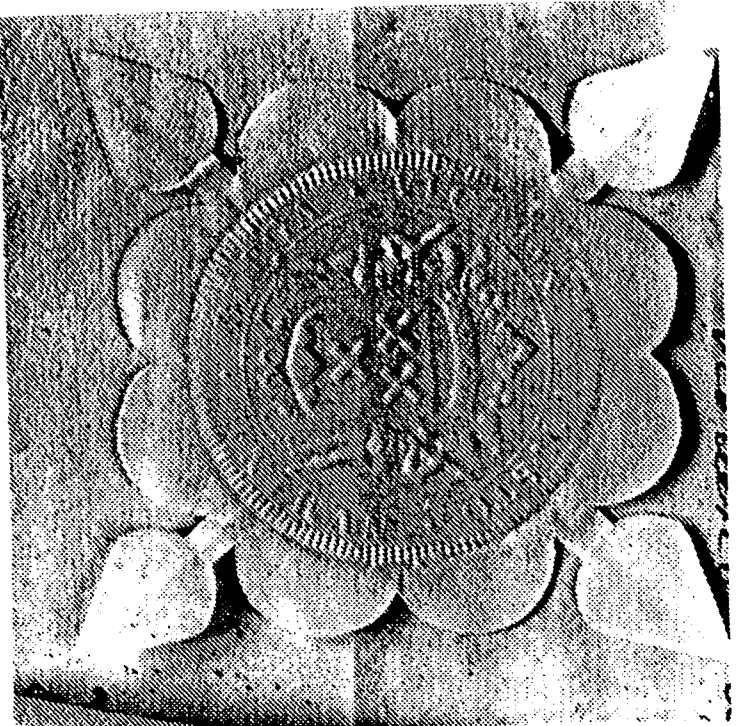
13. Stadszegel, tweede helft achttiende eeuw. Afdruk 1750 (type X) (gemeente-archief Bergen op Zoom, Stadsarchief tot 1810.

vijsftiende eeuw. Afdruk 1494 (type VI) (zie afb.

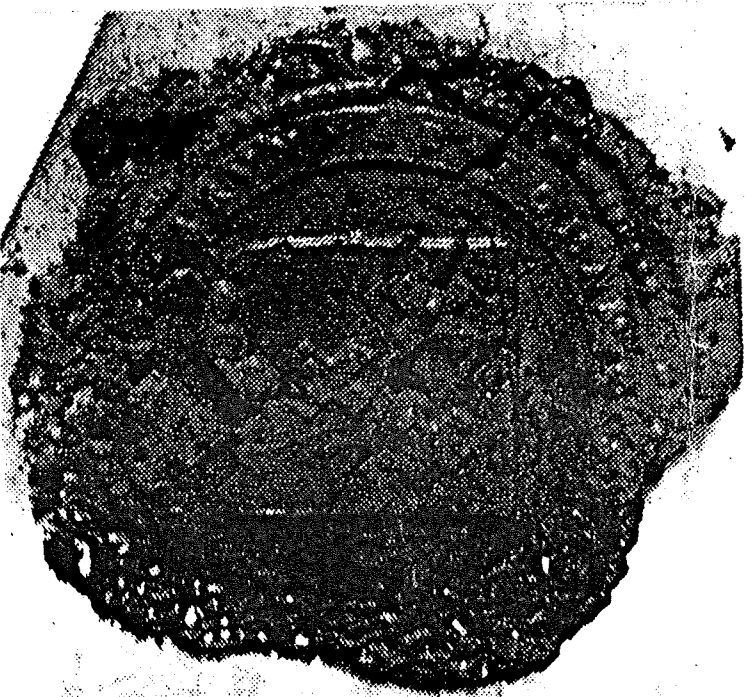
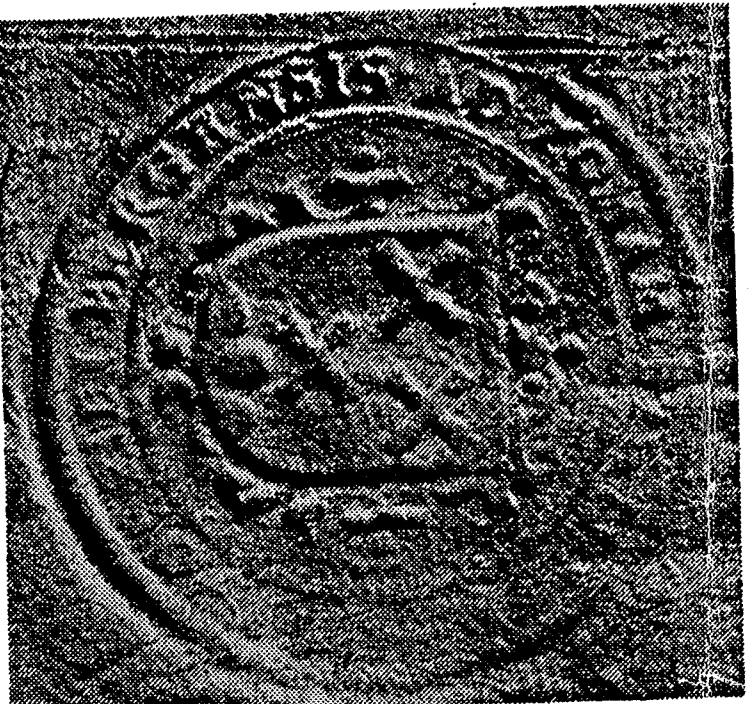
Deze afdruk is meer compleet, maar het reliëf is afb. 9a (zie afb. 4).

12. Stadszegel, eerste kwart achttiende eeuw. Afdruk 1731 (type IX) (gemeente-archief Bergen op Zoom, Stadsarchief tot 1810.

13. Stadszegel, tweede helft achttiende eeuw. Afdruk 1750 (type X) (gemeente-archief Bergen op Zoom, Stadsarchief tot 1810.

14. Stads cachet, eerste kwart zeventiende eeuw. Afdruk ca. 1609 (type XI) (gemeente-archief Breda) (zie afb. 12-13)

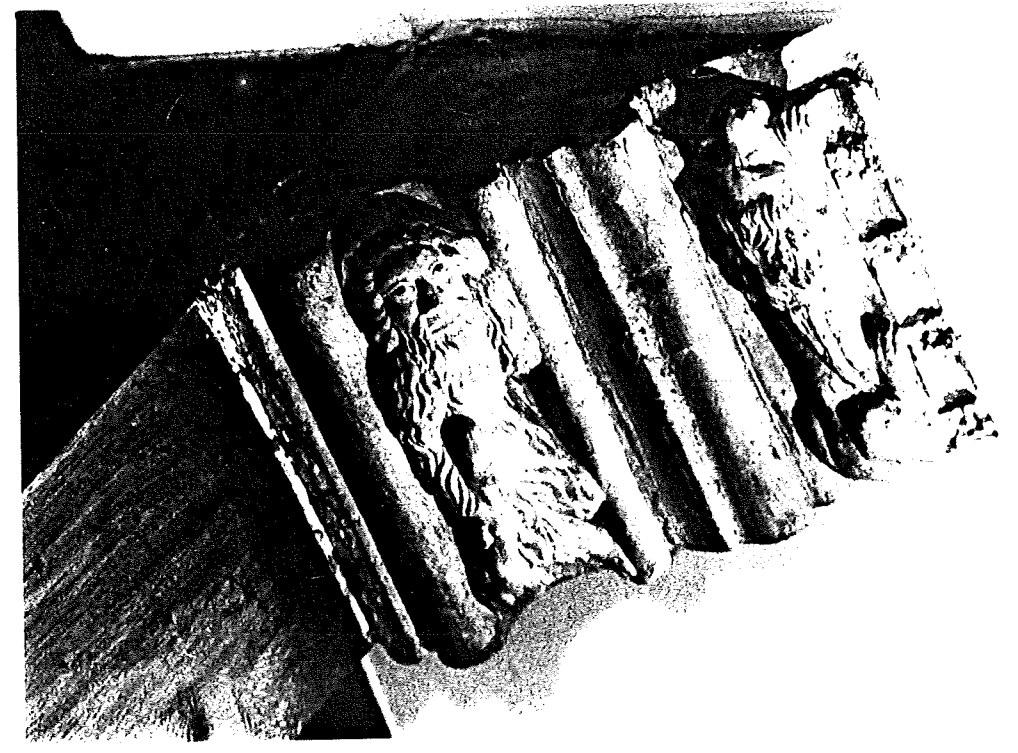
15. Stads cachet, tweede kwart achttiende eeuw. Afdruk 1738 (type XII) (zie afb. 12-13)

kronen en schildhouders op of naast het schild te plaatsen. Zeldzaam zijn in de communale heraldiek de wapenspreuken.²² Zegels en wapens zijn niet dezelfde zaken. Dit feit wordt door veel schrijvers over het hoofd gezien. Terwijl het zegel dient als middel ter bevestiging van de inhoud van de bescheiden, waaraan

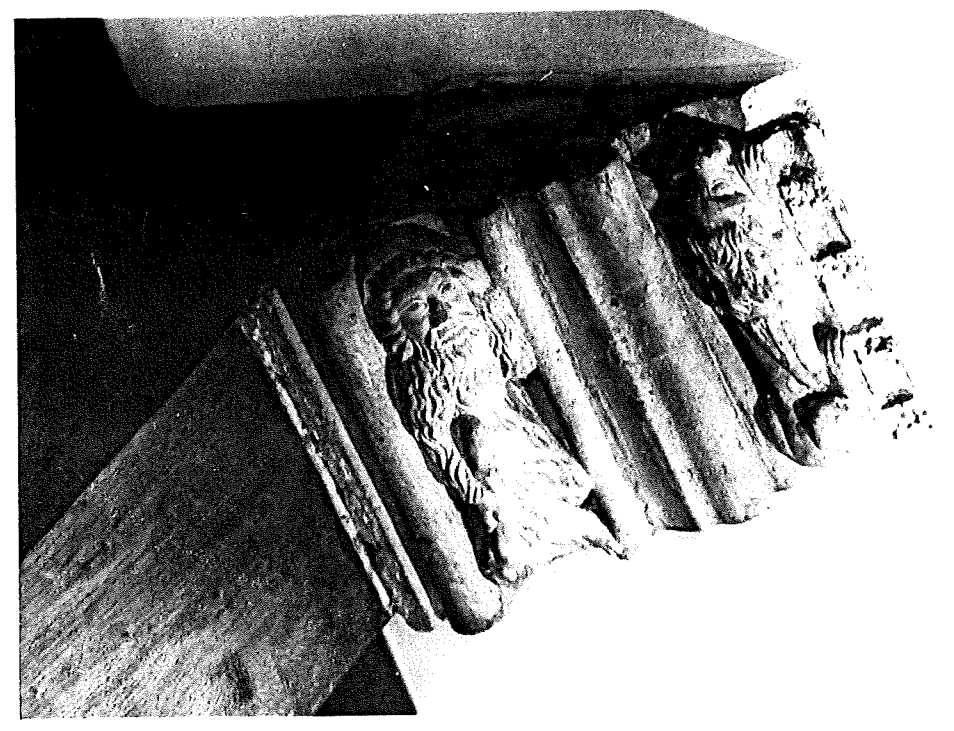

Fotonr.: SGRN485

neg 529/1 en 2 afb. 3

Fotonr.: SGRN486

Fotonr.: SGRN487

= 529/2

Hermans, Bijdrag, 1845, p. 96.

— 96 —

BERGHEM OP DEN ZOOM.

Berghen quam chierlic in te watere met twee schepen als creveelen, met rooden lakene becleet met sint Joris wapenen behanghen, zeven standaerden van sint Joris, roode toortsen haddense barnende, ende der stadt wapene hielt een wiltman; zes zilveren stooopen stonden in dien schip op eenen berch vol conynen, ende daerbi eene schoone maecht. Int tweede schip waren zes standaerden ontwonden; drie stooopen, elleven barnende toortsen; haer coninc sadt in eenen troon boven met gulden lakene; elck hadde een pyl in dye hant.

Volgt eindelijk:

Liere in Brabant.

 Getrokken uit *Altheia, Zeitschrift für Geschichte, Staats- und Kirchenrecht* von Dr. E. Munch. *Jahrgang* 1830. Haag, Gebrüder Hartmann, 1830, seite 69—83. Van dit feest spreekt ook Blommaert, *Beknopte Gesch. der Kameren van Rethorika te Gend*, bladz. 9, naar wiens berigt het mij voorkomt, dat dit stuk genomen is uit de *Excellente Cronicke van Vlaenderen*, Antw. 1531, bladz. 269 verv. Uit het berigt, dat van de inkomst van Brussel gegeven wordt, is het klaar, dat dit schuttersfeest verbonden was met de rederijkers, aangezien daar gezegd wordt, dat die van Brussel eenen wagen hadden »daer men die rethorisynen op mochte schauwen." Dit blijkt nog uit het *prohemium*, zie bladz. 92 hiervoor.

He de schuttersfeest s. He. Stogelbroel s. Berghem - Op. Zeeu
in 1497 horen in togt te Land oedden

GEMEENTE-ARCHIEF BERGEN OP ZOOM.

Onderwerp: verfwerk Grote Kerk

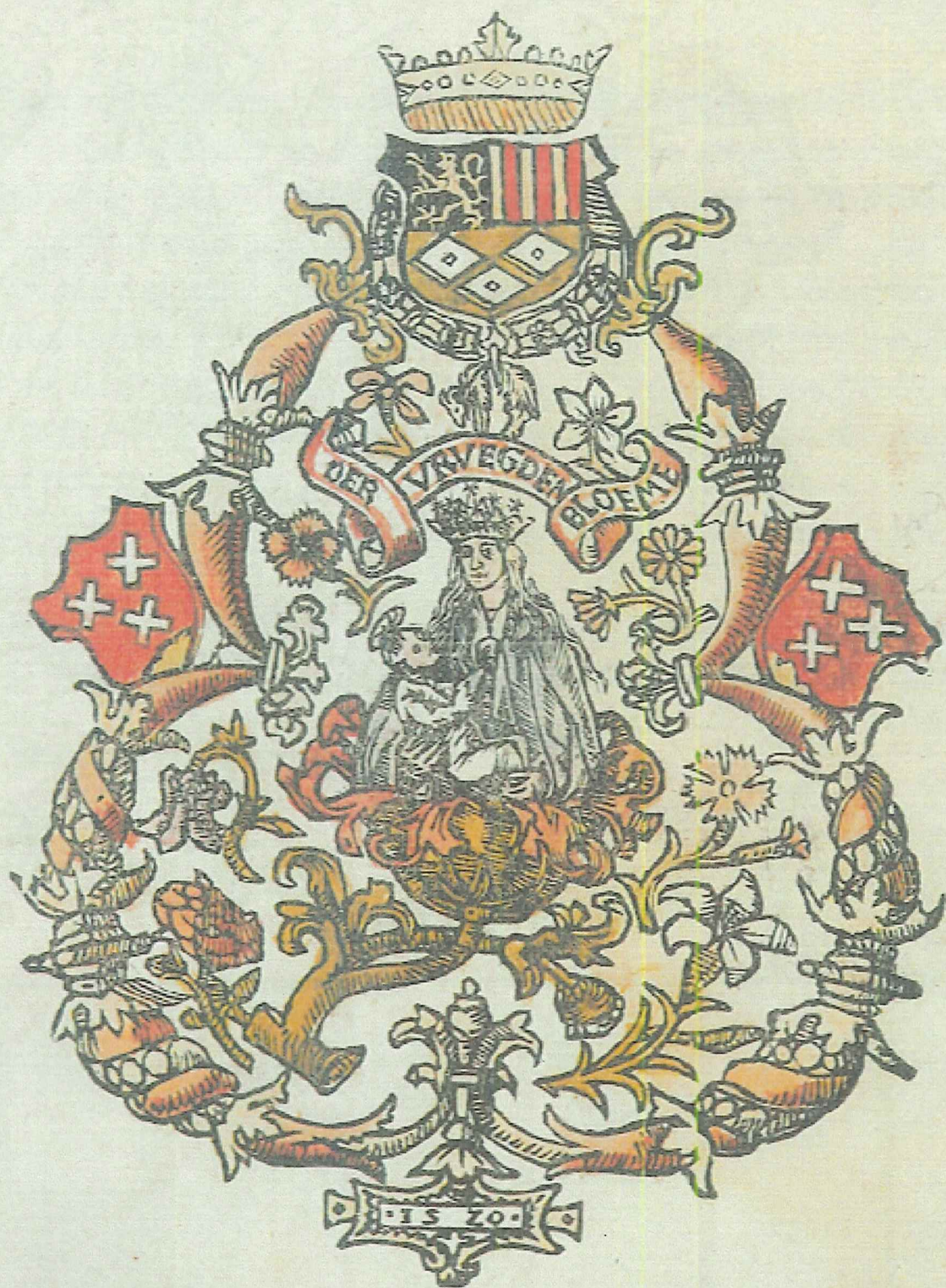
Op 16 mei 1760 is door de magistraat van Bergen op Zoom aan Cornelis Baggers aanbesteed het verven van de Grote Kerk. De uitvoerige akte (bestek) bevat de navolgende bijzonderheden:

1. Al het houtwerk van de toren, de bovenste lijsten, de solder in de lan- taarn, de tweede lijst en de vier wijzers het zwart bijverken ("nijftheel, sonder het goud te beschadigen. Het schutsel van de omloop, de schutseels in de galgaten, de lijsten van de kleine toren, de deuren van de toren, alle vensters en kozijnen tweemaal oververven met "gemaete broodjes wit" wit en zwart. Alle nagelgaten en barsten met stopverf gestopt.
2. Alle buitendeuren van de ingangen met de portalen (vest, noord en zuid) de hekken (op de Grote Markt, de Zuivelstraat en de Kerkstraat) eerst blauw voor de tweede maal Berlijns blauw en "vat tot cieraet met gemaele broodjes wit afsetten". De deuren van de ingangen van de kerk van buiten swart en wit, de kozijnen steenkleur, de binnenportalen van binnen olijffkleur. Alle nagelgaten en barsten met stopverf stoppen.
3. alle glase "formen ofte listen" die rond de kerk en choir" van buiten tweemaal oververven met een Benthemer steenkleur. Glazen repareren. Alle "bordens ofte buijsel" van de lode goten van veren tweemaal met een steenkleur te verven. De consistorij en daekenskamer: vensters, kozijnen steenkleur, de ramen wit; het hek daarvoor: de stijlen steenkleur de spillen zwart.
4. Alle dakvensters van buiten wit en zwart, van binnen blauw, kozijnen steenkleur; de toren van het kruischoor: lijsten met het soldertje steenkleur, deur en lijsten en beschot v.d. toren op het kerkhof; lijsten steenkleur schutsel blauw; venster met het kozijn achter Croon, venster en kozijn, de houten kokers rond de kerk van de uitloopen: wit en zwart.
5. Geen ander mengsel dan goede lijnsaasolie, Berlijns blauw, broodjeswit en andere verf.
6. Geen lood of goten schenden of iets vegenen. De aannemer is aansprakelijk voor zijn werklui.
7. Levering materiaal op eigen kosten; bergstellen; binnen drie maanden opleveren.
8. Kopie maken op kosten van de aannemer.

Het herhaaldelijk voorkomen van de kleuren wit en zwart is niet toevallig. Deze zijn immers de kleuren zowel van het Markgraaflijk huis als van de stad. Dit wordt uitdrukkelijk in de archiefstukken vermeld: o.a. in 1600: "geschakeert met wit ende swart, gelijk zijn de couluren der Stadt Bergen" (Inv. Stadsarchief nr. 156, fol. 114v); in 1746: "soo als de coluer der verreve van zijn vorstelijke dorluechtigbyt ordenaar en va outs is". (C.v.Br. 4195-4203). Dit berust dus niet op fantaseren of hinein-interpretieren. Te zijner tijd hoop ik uitvoerig en met nieuwe bewijzen voor de kleuren wit en zwart te komen--.

Bergen op Zoom 9 januari 1969

V.A. van Ham.

My Veregden Bloemken met herten blye
 Oer Leijdenes onste tot liefde verweekt/
 En alder weendrachtigheit heeft heerschappye
 Sietmen dat deen jonste tot dandens voort gestreekt/
 Gensy regnen schadt is schade beuect.

Bergheus Zoon

Handwritten text in the bottom left corner, possibly a signature or date, including the words 'Bergen' and '1888'.

Zegelstempel van Bergen op Zoom

Rond stalen zegelstempel met het wapen van de gemeente Bergen op Zoom: Op een renaissance-schild van keel drie schuinkruisjes en op de schidvoet een drietopige heuvel. Het schild wordt gedekt door een kroon. Als schildhouders twee wildemannen met knotsen. Op de achterzijde een ronde huls waarin een handvat bevestigd kan worden.

<i>vervaardiger</i>	Anoniem
<i>datering</i>	1600-1700
<i>soort object</i>	zegelstempel
<i>afmetingen</i>	hoogte: 23 mm, diameter: 44 mm
<i>materiaal</i>	staal
<i>trefwoorden</i>	17de eeuw
<i>inventarisnummer</i>	01266
<i>instelling/bron</i>	Noordbrabants Museum

[terug naar zoekresultaat](#)

Bergen op Zoom door prins Maurits ontzet (1622)

Vz: het gekroonde wapen van Bergen op Zoom, geflankeerd door twee wildemannen met knotsen; omschrift: FAVSTO.NVMINE.BERGA.VICTRIX., bloem Kz: de leeuw van de Nederlanden met zwaard en pijlenbundel; omschrift: .AVXILIIS.

PROTECTA.TVIS.3.OCTOB.1622 Vertaling omschriften: Vz: Door Gods gunst is Bergen op Zoom overwinnaar Kz: Door Uw hulp beschermd. 3 oktober 1622 Herdenkingspenning in de vorm van een noodmunt, uitgereikt aan de officieren van het garnizoen dat de stad verdedigde. Aan de bovenzijde van de penning zit een gaatje.

datering 1622

soort object [historiepenning](#)

afmetingen lengte: 3.5 cm, breedte: 3.5 cm

materiaal [zilver](#)

techniek [geslagen](#)

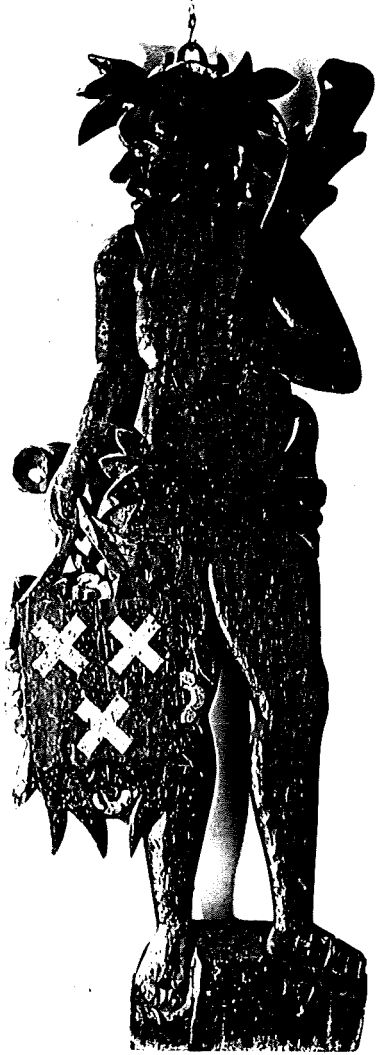
trefwoorden [penning](#)

inventarisnummer 06408.2

instelling/bron [Noordbrabants Museum](#)

[terug naar zoekresultaat](#)

ZWART EN WIT ALS KLEUREN VAN STAD EN LAND en van de HEREN en MARKIEZEN van BERGEN OP ZOOM.

Reeds eerder is door mij bij een uitvoerige publikatie over de symbolen van Stad en Land van Bergen op Zoom gewezen op het voorkomen van zwart en wit als de kleuren van stad en land. Deze gegevens kunnen worden aangevuld met nieuwe archiefvondsten. 1)

DE STADSKLEUREN.

Toen in 1600 onder begunstiging van Prins Maurits een Stadsweeshuis werd opgericht, moest ook voor uniformkleding van de wezen worden zorggedragen. In de ontwerp-ordonnantie werd bepaald, dat "De kleederen sullen gemaect worden van stael blauw laken, het rechte borgeenken gescakiert met wit ende swart, gelijck sijn de couleuren der Stadt Bergen". Maurits keurde dit artikel goed, met toevoeging, dat de eerste letter van de voornaam van de levende markies (hijzelf) moest worden aangebracht. 2)

Dat dit geval niet alleen stond, heb ik in mijn publikatie reeds aangetoond: -De hulptroepen die de stad in 1480 naar Luxemburg zond om een Franse invasie af te slaan, waren in zwart en wit gekleed. Het vaandel was zwart, wit en rood. Het rood vormde waarschijnlijk een Bourgondisch kruis, dat ook op de tabbaard van de wagenvoerder was aangebracht. De kleuren van het markiezaat of kwartier van Antwerpen waren rood en wit, zoals in alle handboeken te vinden is. Deze zijn hier dus niet in het geding.

-De "sotten" en "sottinnen" die als figuranten meeliepen in de H.Kruisomweg, waren in wit en zwart geschaakte kleding uitgedost. (1509)

-Einde zestiende eeuw werden ook voor de zieken in het gasthuis tabbaarden met zwart en wit geschaakte mouwbanden voorgeschreven.

-de deuren, kozijnen en vensters van het weeshuis waren in 1601 zwart en wit geschilderd.

-de Bonte Brug over de haven was begin negentiende eeuw nog in zwarte en witte vakken geschilderd. In 1805 besloot het stadsbestuur de brug geel te schilderen (Resoluties blz.176) een duidelijke breuk met de traditie.

De overige gebouwen bleef men nog zwart en wit schilderen, tot men in 1818 bepaalde, dat het houtwerk groen moest worden, het ijzerwerk zwart en de stijlen en kozijnen gebroken wit.

Hieraan kan nog worden toegevoegd, dat Jean Faure, in zijn Histoire Abregée (La Haye 1761, een posthume uitgave) blz. 185-186 de Livrées de la ville beschrijft. Deze zijn "mi-parties" noires en point sur le blanc". Hij legt een juiste verbinding met de "tribunaux immédiats de la Seigneurie" die in het markiezenhof zitting houden en hetzelfde livrei dragen. Tenslotte mag nog worden verwezen naar het bestek voor het verfwerk van de kerk van 1760 (voorl.inv.nr.848c), een stedelijk zowel als heerlijk gebouw, waarvan het buitenverfwerk in hoofdzaak wit en zwart was.

DE MARKIEZAATSKLEUREN

In 1746 werden de molens van Zuidgeest (thans gemeente Woensdrecht) en Borgvliet (thans gemeente Bergen op Zoom) opnieuw geveerd. Het molenhuis werd daarbij wit en zwart "over zijn kruis" geschilderd. Daarbij de toelichting in het bestek (C.v.Br.4193-4203): "soo als de couleur der verreve van

sijn hoogh vorstelijke doorluchthight ordenaar en van outs" is.

In mijn meergemelde publikatie heb ik reeds aangevoerd:

-Dat heer Jan II van Glymes in 1440 zijn pages in zwart en wit liet uitdossen.

-Dat hij de grote zaal in 1445 in die kleuren liet beschilderen (enige verbinding met een wandschildering blijkt niet)

-Dat men nog in 1776 "de van onds bekende vouleuren van desen Doorl. Emijse van Bergen, sijnde wit en swart", uitdrukkelijk voorschreef ter beschildering van het nieuw te bouwen Rechthuis te Oudenbosch. Hier werd namens de markies recht gedaan.

Hieraan kan worden toegevoegd:

De molens van Fijnaart, Halsteren, Halsteren, Gastel en Rucphen eveneens wit en zwart werden geschilderd; De hoeven Altena (Wouw) het Slot, twee hoeven in de Auvergnepolder, (Halsteren) hoeven in Nieuw Gastel en Standdaarbuiten, Fijnaart, Woensdrecht en Ossendrecht allen van buiten zwart en wit geschilderd werden (bestekken achttiende eeuw, C.v.Br.4193-4203).

Binnen werden de kleuren met rood, olijfgroen of blauw gecombineerd. Vele malen krijgen de kleuren ~~in~~ zwart en wit de toelichting "Prince kleuren" of "Prince wapen" mee.

Tenslotte zij nogmaals verwezen naar Faure, die het gebruik zowel door de stad als door de domeinraad en het leenhof, tevens hof van Justitie vermeldt.

DE BETEKENIS.

In de beperkte gedachtengang van de pure heraldici moeten alle kleurverschijnselen "wapenkundig" verklaard worden. Zodra zij echter stoten op overklarebare zaken, grijpt men snel naar het stopwoord "modegril" of "fantasie". De Nederlandse vlag bijvoorbeeld, wordt op allerdwaaste manier in ~~ix~~ heraldische termen emgezet, om de kleuren (die van het Nederlandse wapen afwijken) te verklaren. De kleuren zwart en wit, voor zover men die als kleuren van het Bergen-op-Zoomse Huis ~~xxxx~~ ^{venste te} aanvaardt, moesten ook in een heraldisch kader worden ingepast. Kaure en na hem Van Mansfeld noemen zwart en wit de kleuren van Auvergne, zoals ook bovengenoemde bestekken soms "Prince wapen" als bron noemen. Het wapen van Auvergne bevat echter geen spatje zwart en wit! (In een gouden veld een rood labarum of vexillum (kerkvaan) behoort met groene fraanje).

Ook moet gewezen worden op het feit, dat nog rond de markiezsatsfeesten van 1938 een felle discussie ontbrandde rond de stadskleuren, die men of als rood-wit of als rood-groen, aan het stadswapen ontleend dus, wenste te zien. Rood-wit, bij de gemeente reeds sinds de negentiende eeuw (na het heengaan van de markiezen!) gebruikt, heeft tenslotte het pleit gewonnen. De kleuren van de luiken van het stadhuis en ~~ook~~ de Gevangenpoort zijn ook produkten van de restauraties in die jaren. Dat men zwart en wit tenslotte geheel vergat, doet niets aan hun bestaan gedurende drie eeuwen af. Tenslotte enige repliek op de kritiek:

-Men moet goed onderscheid maken tussen een uniform of livrei, dat blijvend en traditioneel is en feestkleedij, die inderdaad door de mode of de grill van het ogenblik wordt bepaald. Dit wat betreft de groene kleuren ter gelegenheid van een huwelijksfeest van Jan II van Glymes.

-Zwart en wit voor binnenmuren kan best gebruikelijk zijn geweest, de meeste aangehaalde posten betreffen buitenschilderwerk, dat uitdrukkelijk de uitleg van "Kleuren van het Doorluchtig huis" meekrijgt.

-Het moet wel buitengewoon vreemd heten, dat Jan II van Glymes, naast de palen en ruiten uit zijn moederswapen (van Boutersem) ook het helmteken van die familie (een zwarte muilderkop met zilveren oren, later tegenwoordig (zwart met witte hermelijnstaartjes) en de dekkleden van wit en zwart con-tinuerde, wanneer dit in strijd zou zijn met zijn familietrots. Een ander-mans trots lijkt hier eerder in het geding!

-Dat de banier van Antwerpen zwart en wit was moet nog bewezen worden. Bovendien mag hier worden tegenwoordig hetgeen de stad en de Heer van Bergen de Antwerpenaars lieten aanzeggen in 1497: dat het land van Bergen "onder de jurisdictie ofte mercgravescap van Antwerpen niet en staat noch tot heden toe dat noyt gehouden en is geweest" ~~xxxxxx~~. Waarmee men niet voor de historiciteit van de bevering wenst in te staan, doch het betwijfelt, dat Bergen in die mentaliteit, de kleuren van Antwerpen zou gaan voeren!

Conclusie.

Uit verschillende archiefteksten blijkt, dat men gedurende eeuwen zwart en wit als de kleuren van het Huis van Bergen op Zoom en de stad heeft beschouwd ~~Hetxxxxxxx~~ De bewijzen kunnen nog met meer materiaal worden gesteund. Het is niet wetenschappelijk, te schermen met verouderde negentiende eeuwse opvattingen uit de heraldische litteratuur, om ~~ook~~ traditioneel kleurgebruik als "secundair en willekeurig" te verwerpen. Vraagt men om een betekenis van de kleuren, dan kan men slechts gissen en verwijzen naar de tradities van het huis Boutersem. Jan II van Glymes koos zijn moeders wapen in overeenstemming ~~ook~~ met oud Middeleeuws Brabants gebruik. Uit een bastaard-tak van het huis Brabant stammend, gaf hij zijn vaders wapen een eervolle plaats, doch voerde in hoofdzaak zijn moeders wapen, als zijnde de "betere partij". Ook het helmteken en de helmkleeden nam hij van de Boutersems over.

Mogelijk gingen de tradities van de Boutersems terug op het huis Kerkon waaruit zij heetten te stammen en dat hetzelfde wapen, ^{schild} doch in hoofdzaak in zwart en wit voerde. Hiermee zijn we echter in de veertiende eeuw aangeland, zolang voorbij doch zo vol betekenis voor de toekomst van het Doorluchtig Huis van Bergen.3)

BERGEN OP ZOOM, 13 januari 1970.

W.A.VAN HAM.

- 1) Maandblad De Nederlandsche Leeuw, LXXV, kolom 178-189.
- 2) Stadsarchief Bergen op Zoom, voorlopig inventarisnummer 156(1a K) fol.114v e.v.
- 3) Spiegel der Historie, 4e jaargang ,passim, vooral blz.161-163.

"Het Wapen van Bergen op Zoom"

In de tweede helft van de 17e eeuw duidt men in onze oude steden de namen van woonhuizen en winkels niet uitsluitend meer met gevelstenen of uithangborden aan, maar ook wel door het aanbrengen van een herkenningsteken in het bovenlicht van een deur. Dat bovenlicht is de opvallendste plaats in het geveltype dat dan in de mode is. Het wordt gekenmerkt door houten?? ramen met glasschijven, die zo groot zijn als men betalen kon.

De versieringen voor deze bovenlichten worden in hout gestoken door ornament- of siersnijders. Ze werken naar getekende ornamentvoorbeelden, maar blijven "oorspronkelijk". Dat wil zeggen, de hout-snijders zetten een tekening om in beeldsnijwerk, waaraan men de werkwijze (de hantering van het gereedschap) en het materiaal (het hout) herkennen kan. Bovendien blijven deze houtsnijders dicht bij de natuur, waar ze ook inspiratie uit putten. Zo ontstaan reusachtige, in bogen en krullen uitwaaierende bladvormen, die uitbeeldingen zijn van weelde, van groei en van kracht.

Nog altijd vormen toen gemaakte bovenlichten een schitterende tegenstelling met de regelmatige, rechthoekige indelingen in de rest van de gevel. De bovenlichten uit die tijd vangen in hun natuurlijkeheid en in hun overdaad, onze blik, en houden die lang vast; ook 's avonds, wanneer ze als een schaduwbeeld werken.

Het onlangs voor Douwe Egberts aangekochte bovenlicht, dat het Wapen van Bergen op Zoom voorstelt, is een prachtig voorbeeld van een versiering die ook een naamsaanduiding bevat. Wel heeft dit stuk in de vorige eeuw een deel van zijn aantrekkelijkheid verloren. Dat wil zeggen: de kleuren van het wapen. Het rood (van het schild); het zilver (van de schuingeplaatste kruizen); de vleeskleur (van de wilde mannen); het groen (van de schaamschorten). Zo mist dit kaal-

geloofde wapenschild op dit ogenblik nogal wat van zijn oorspronkelijke schoonheid. Het mist nog meer. De drie bergen onder de ^{van de}huizen op het schild die het wapenschild van het Bredase wapenschild zou moeten onderscheiden ontbreken. Ook missen de schildhouders de strijdvaardigheid van de schildhouders van het officiële Bergen op Zoomse wapen. Die schildhouders houden hun knots boven hun schouders en zijn getooid met groene kransen. De schildhouders van het voor D.E. aangekochte wapen, laten hun knots op de grond rusten, net zoals één van de wildemannen die het wapen van 's-Hertogenbosch dragen.

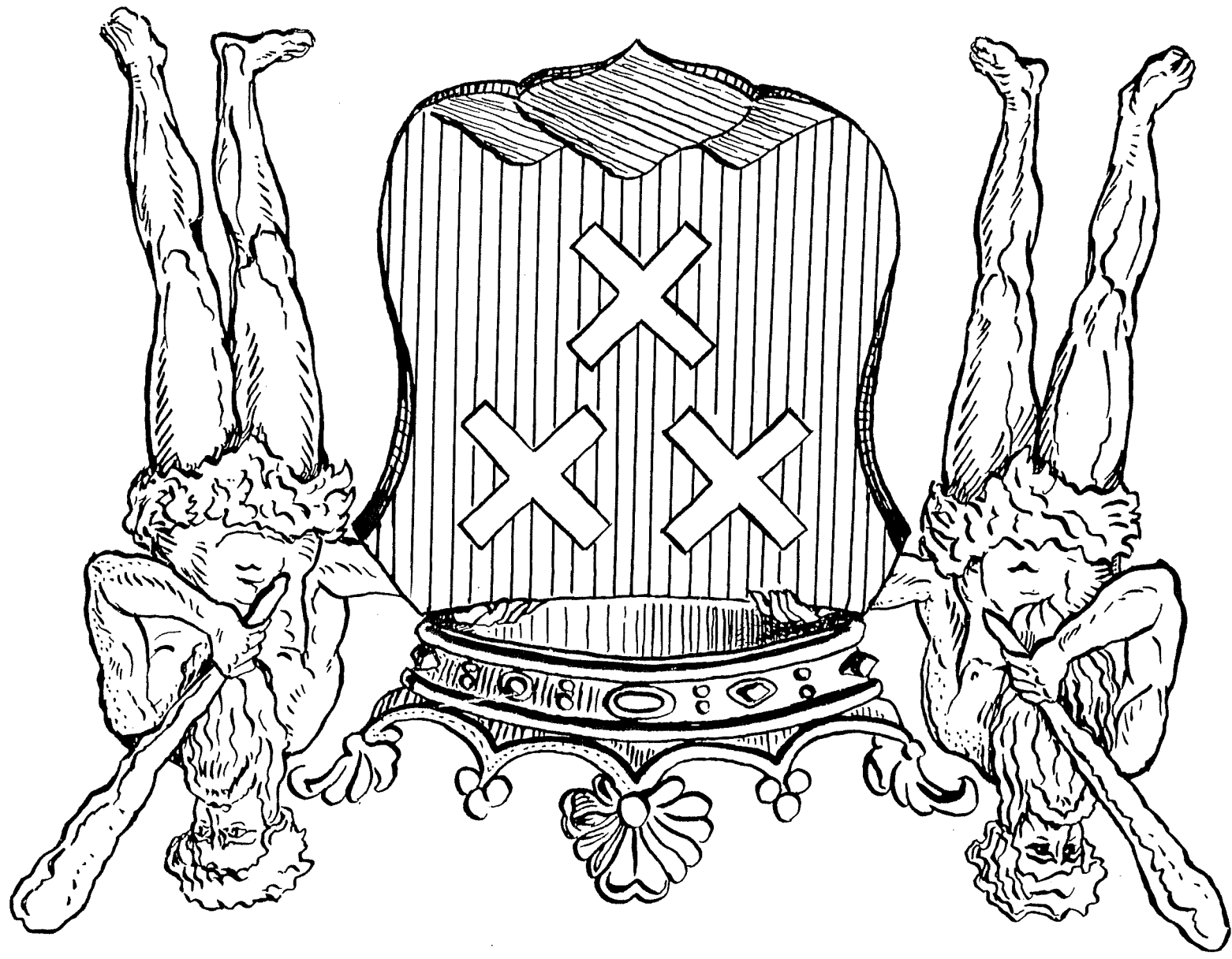
Doet dit alles ertoe? De schildhouders van beide wapens gaan terug naar een groot voorbeeld, de schilddragers van Antwerpen. Vanaf de 14e eeuw wordt dat wapen vastgehouden door een wildeman en door een wildevrouw. En zo zie je: wil de man en wil de vrouw - of beter: wil de vrouw en wil de man, dan komen daar wildemannen van.

Het Wapen van Bergen op Zoom is volgens overlevering afkomstig uit een Amsterdams huis. In de begraafregisters van de oude kerk wordt daar op 30 oktober 1624 vermeld: Het Wapen van Bergen op Zoom. Dit huis stond op de Vlooienburg in de oude Jodenbuurt, tussen Amstel en Waterloo-plein. Misschien is ons wapen na een verbouwing van dat huis, afkomstig. Bloeide daar de tabakshandel? Was het het huis van een koopman of van een winkelier? De rijkdom van het geheel doet aan een koopman denken. De gevleugelde helm en de staf met slang en helm zijn de herkenningstekens van Mercurius (de god van de handel); de wimpel's waren gebruikelijk in de koopvaardij, en de drietand is die van Neptunus, de god van de zeevaart. Al deze symbolen rijzen als stralen van een krachtige zon omhoog achter het wapenschild met de markiezenkroon van Bergen op Zoom dat een markiezaad was. Beneden liggen de produkten van de handel, carotten tabak en tabaksblaren.

"Het Wapen van Bergen op Zoom" vormt met het vroeger aangekochte reliëf van de koffiehandel een welsprekend beeld van de Nederlandse voorgeschiedenis van ons bedrijf.

J. v. Haaren

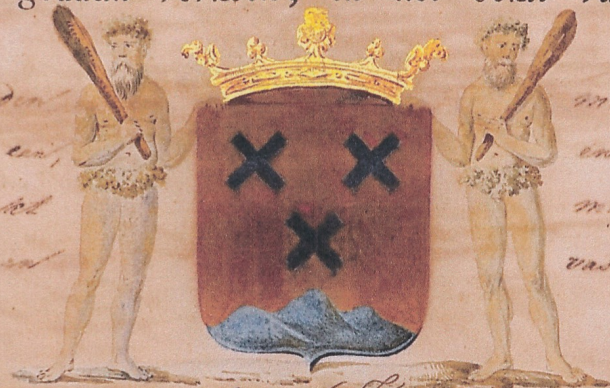
(Met dank aan de archiefambtenaren van de gemeenten Amsterdam en Bergen op Zoom)

VAN WEGE DEN KONING.

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan
denzelyen verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816, bevestigt bij
dezen de *Stad Bergen op Zoom.*

ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

*Sijnde van Keel, beladen
met drie en dertig kruisen en
sijnde... Dit schild gevoert
vrijheidsman en helden en*

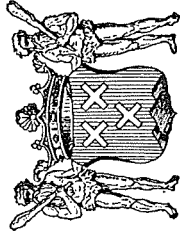
*met drie S. Andrieus kruisen
en sijnde van Berg van
met een Kroon van Goud en
vastgehouden door twee Wildemannen.*

Gedaan in 'SGRAVENHAGE den 16ten July 1817.

Ma: L. J. G. J. v. d. W. v. d. W.
v. d. W.

TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGEN RAAD,

de Wachter van den Secretaris.

GEMEENTE BERGEN OP ZOOM

Grote Markt 1

Telefoon Secretarie 01640 - 4 39 20 - Telex 54415

MINUUT

4611 NR BERGEN OP ZOOM, 14 februari 1984.

Aan: de heer R.A.M. Jongmans
Directeur VVV Bergen op Zoom
Hoogstraat 2
4611 MT BERGEN OP ZOOM

Uw brief van

Ons kenmerk

Toestelnr.

Bijlagen

K/VL

123/PVD

—

Onderwerp: **Gebruik stadswapen**

Geachte heer Jongmans,

Met referentie aan uw telefonisch verzoek d.d. 13 dezer delen wij u hierbij mede, dat er dezerzijds geen bezwaar bestaat tegen het gebruik van het stadswapen op de door uw instelling uit te geven stropdas en sjaal.

Burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

afschr. K/VL

S, burgemeester

secretaris

Willem van Ham
Noordsingel 140
4611 SJ Bergen op Zoom
tel. 0164-243265
b.g.g. 0164-241930

Beste Jan,

Naar aanleiding van de toezending van de brief van de heemkundekring Halchterth (ch, ch) hierbij een concept voor een antwoord. Tevens een aantal reeds toegezegde bijlagen enz.

Met vr. gr.

(Willem)

Noordbrabantse cie enz.

Geacht bestuur,

Namens de commissie dank ik u hartelijk voor de ontvangen reactie op het rapport over de wapens enz. in Westelijk Noord-Brabant. Ik neem tenminste aan, dat dit het 'voorstel' is dat u in uw brief noemt.

Zoals u uit het rapport heeft begrepen, neemt de commissie geen standpunt in ten aanzien van de herindeligen van de gemeenten in deze provincie. In ons rapport zijn wij ervan uitgegaan dat deze doorgang zullen vinden.

Het vaststellen van een officieel dorpswapen, hetgeen tot de bevoegdheid van de [toekomstige] gemeenteraad behoort kan een doeltreffend middel zijn om ook binnen de "nieuwe" gemeente aan de eigen identiteit van Halsteren gestalte te blijven geven. In dit verband menen wij te mogen wijzen op een misverstand. Een wapen is niet zo maar een 'beeldmerk' dat zonder meer herkenbaar moet zijn. Een wapen is een symbolisch 'kenmerk', dat de identiteit aanduidt door wapentekens en -kleuren.

In het wapen van Nederland komt bijvoorbeeld een gekroonde en met zwaard en pijlen bewapende leeuw voor: geen afbeelding van een molen of een tulp, wat inderdaad erg herkenbaar zou zijn. De leeuw 'staat' echter voor onze onafhankelijkheid en de strijd daarvoor in de loop van de geschiedenis. Iedere Nederlander hoort dat wapen te kennen. Molentjes en tulpen zijn produkten die behoren tot de reclame, gericht op het buitenlandse toeristen.

De commissie ziet daarom niet in, waarom er in het dorpswapen voor Halsteren, zoals zij dat in het rapport heeft voorgesteld, door het ontbreken van het beeld van Sint-Maarten niets 'eigens' zou overblijven. Naast de tweedeling van één van de velden komen er toch symbolen in het ontworpen wapen voor die ook in het tegenwoordige gemeentewapen staan en in hun geheel toch minstens evenwaardig zijn aan het heiligenbeeld. Daarom zijn wij van mening, dat ook de 'normale ingezetene' na enige gewenning wel degelijk in het ontworpen wapen iets kan zien.

Ook menen wij in dit verband te mogen verwijzen naar de reactie van de heemkundekring van Den Dungen op een eerder rapport van de commissie. Deze voormalige gemeente voerde een beeld van Sint-Jacob in haar wapen, maar de heemkundekring heeft ons ontwerp voor een dorpswapen spontaan overgenomen. In dit nieuwe wapen wordt Sint-Jacob gesymboliseerd door schelpen, het kenteken van deze heilige en er komt dus geen heiligenbeeld in voor. Kennelijk zijn de schelpen voor 'normale ingezetenen' van die plaats wél herkenbaar.

Zoals u in de inleiding van ons rapport heeft kunnen lezen, is de commissie tegen het opnemen van heiligenbeelden in een gemeente- of dorpswapen. Zij horen daarin niet thuis, maar wel op schilderijen, prenten en devotionalia. In deze tijd zal een heiligenfiguur als plaatselijk kenmerk zeker niet iedereen aanspreken, zelfs niet alle rooms-katholieken.

Om aan de wensen enigszins tegemoet te komen kan het dorpswapen echter met het wapenschild gecombineerd worden tot een wapencompositie of 'ensemble', zoals dat voorkwam op het vroegere schependomszegel van Halsteren. Als bijlage vindt u een tekening die als voorbeeld kan dienen voor hetgeen de commissie hiermee bedoelt.

Zoals u ziet, heeft de commissie niets tegen heiligenbeelden als onderdeel van een wapen-compositie of -ensemble dat de identiteit van een plaats kan symboliseren.

Hiermee hopen wij u van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

enz.

Nederlandse Spoorwegen

N.V. Nederlandse Spoorwegen
 Moreelsepark, 3500 HA · Utrecht
 Telegramadres: Spoorwegen Utrecht
 Telex : 47257
 Telefoon : (030) 35 3492

Aan het College van B & W
 Grote Markt 1
 4611 NR Bergen op Zoom

Secretarie	POZOOM	ter beh.	datum
29	MAART 1982		
REGISTRARIE		Uw brief van	
Ald. <i>KW 36-972</i>			
Kopie	tkn		
Kopie	tkn		
Kopie	tkn		

Uw kenmerk

Ons kenmerk

I & E/H/AM/82/6043/114

Bijlagen :

Onderwerp :

Utrecht, maart 1982.

Geacht College,

Enige tijd geleden verleende onze Directieraad zijn goedkeuring aan het voorstel, onze nieuwe locomotieven van de serie 1600 te noemen naar Nederlandse steden.

Het voorstel voorziet in het uitmonstereen van de locomotief met naam en wapen van de stad die het peetvaderschap heeft aanvaard. Belettering en wapen worden uitgevoerd in zwart.

Om redenen van bedrijfspresentatie kunnen slechts gestyleerde stads- of gemeentewapens in aanmerking komen.

Dit gegeven beperkt het aantal naamgevingsevenementen dat op korte termijn kan worden gehouden.

De zeven steden die wij in eerste instantie benaderden omdat hun wapen zich leent voor het eerder omschreven doel zegden ons hun medewerking toe. Het zal u wellicht niet verbazen, dat we graag de steden in wier gebied zich een intercitystation bevindt voorrang willen geven bij het aanvaarden van het peetvaderschap over een onzer locomotieven.

Het is om die reden dat ik u verzoek te overwegen, van uw gemeentewapen een gestyleerde versie te doen vervaardigen die aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Mocht uw oorsluit terzake positief uitvallen dan is er in uw bestuursgebied vrijwel zeker een ontwerper G.V.N. (Grafische Vereniging Nederland) te vinden, die zich met dat karwei wil belasten.

N.V. Nederlandse Spoorwegen

Ons kenmerk: I & E/H/AM/82/60-3/114

Datum : maart 1982

Blad : 2

Die kan zich zonodig over aan zijn ontwerp te stellen voorwaarden verstaan met de heer S.S. Wijzenbeek van onze afdeling Reclame en Design, die telefonisch bereikbaar is onder nummer 030 - 35 46 15.

Gaarne vertrouw ik erop, dat u binnen de grenzen van het mogelijke uw medewerking zult willen geven aan dit projekt.

Uw reactie zie ik met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

dr G. Hupkes

Chef In- en Externe Betrekkingen.

GEMEENTE BERGEN OP ZOOM

Grote Markt 1

Telefoon Secretarie 01640 - 4 39 20 - Telex 78415

4611 NR BERGEN OP ZOOM, 15 juli 1982.

MINUUT

Nederlandse Spoorwegen
tav de heer de Kanter
Moreelsepark
3500 HA UTRECHT

Uw brief van maart 1982
I & E/H/AM/82/6043/114

Ons kenmerk Toestelnr. Bijlagen
K/VL 123/PVD -- div. --

Overwerp: Peetvaderschap
Locomotief

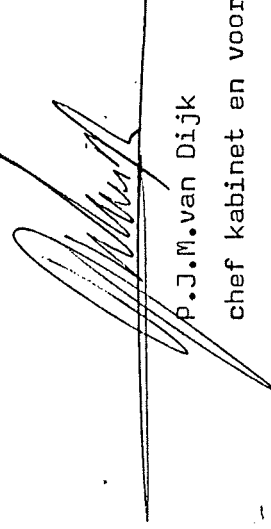
Geachte heer de Kanter,

Met referte aan bovengenoemd schrijven en mede naar aanleiding van ons telefoongesprek van hedenmorgen deel ik u hierbij mede, dat burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom gaarne het peetvaderschap over een van uw locomotieven van de serie 1600 willen aanvaarden.

In verband daarmee doe ik u bijgaand enkele modelletjes toekomen van het stadswapen van Bergen op Zoom in gestyleerde uitvoering. Mochten deze onverhoopt niet aan de te stellen eisen voldoen, dan verzoek ik u vriendelijk mij dit te laten weten, zodat mogelijk een aangepaste versie kan worden gemaakt.

Graag wens ik u namens het college van burgemeester en wethouders alle succes met uw project.

Hoogachtend,

P.J.M. van Dijk
chef kabinet en voorlichting

Beste collega's,

De eerste brief op het nieuwe briefpapier is voor jullie. Een brief in de nieuwe stijl, met een nieuw logo en een nieuw lettertype. Een huisstijl laat zien wie je bent. Om onze ambities beter uit te stralen is gekozen voor een rustige en professionele huisstijl waarbij het logo, modern en sierlijk, centraal staat.

Het invoeren van een nieuwe huisstijl gaat zeker niet vanzelf. Er is heel wat voorwerk verricht en een groot aantal zaken is klaar voor gebruik. De invoering zal gefaseerd verlopen. Voor sommige dingen, bijvoorbeeld de folderlijn, moet gewoonweg meer tijd genomen worden. Dit wordt dit najaar opgepakt. Soms moeten we ook rekening houden met bestaande voorraden en budgettaire omstandigheden.

Sommige zaken, bijvoorbeeld sjablonen, moeten sneller aangepast worden. Dit kan in het begin nog wat problemen opleveren. Dat zal de komende dagen moeten blijken. Om jullie vragen en opmerkingen beter te kunnen behandelen volgt hier een lijst met contactpersonen, waarbij vermeld wordt met welke vragen je terecht kunt.

Helpdesk 277 352

Office sjablonen in nieuwe huisstijl

Printerproblemen i.v.m. met nieuwe sjablonen/nieuw papier

Algemene automatiseringsproblemen i.v.m. nieuwe huisstijl

Servicebalie 277 369

Drukwerk nabestellen

Visitekaartjes wijzigen

Communicatie & Voorlichting 277 206

Controle huisstijlitems

Opvragen digitale bestanden (logo's etc.)

Overige vragen

We hopen natuurlijk dat de invoering van de nieuwe huisstijl vlekkeloos zal verlopen. En dat iedereen door de nieuwe stijl gemotiveerd is om de huisstijl consequent te gebruiken. Alleen samen maken we van deze huisstijl een succes.

Met vriendelijke groet,

de projectgroep Huisstijl,

Burgemeester P. van der Velden

Peter Thomassen

Henk van Oosterbosch

Saskia Yperlaan

Cees Vanwesenbeeck

Ben van Ulum

Dick Schuttert

Willem van Ham

Noordasingel 140

h216 Willem,

de 'hernieuwde' kennismaking

met het wapen heeft me niet

ge lukkig gemaakt. Dat kan veel

beter, dat kan ik veel beter!

In minden alrukke tijde ga ik

deet 'ns goed voor zitten en zal

je het resultaat den doen tot komen

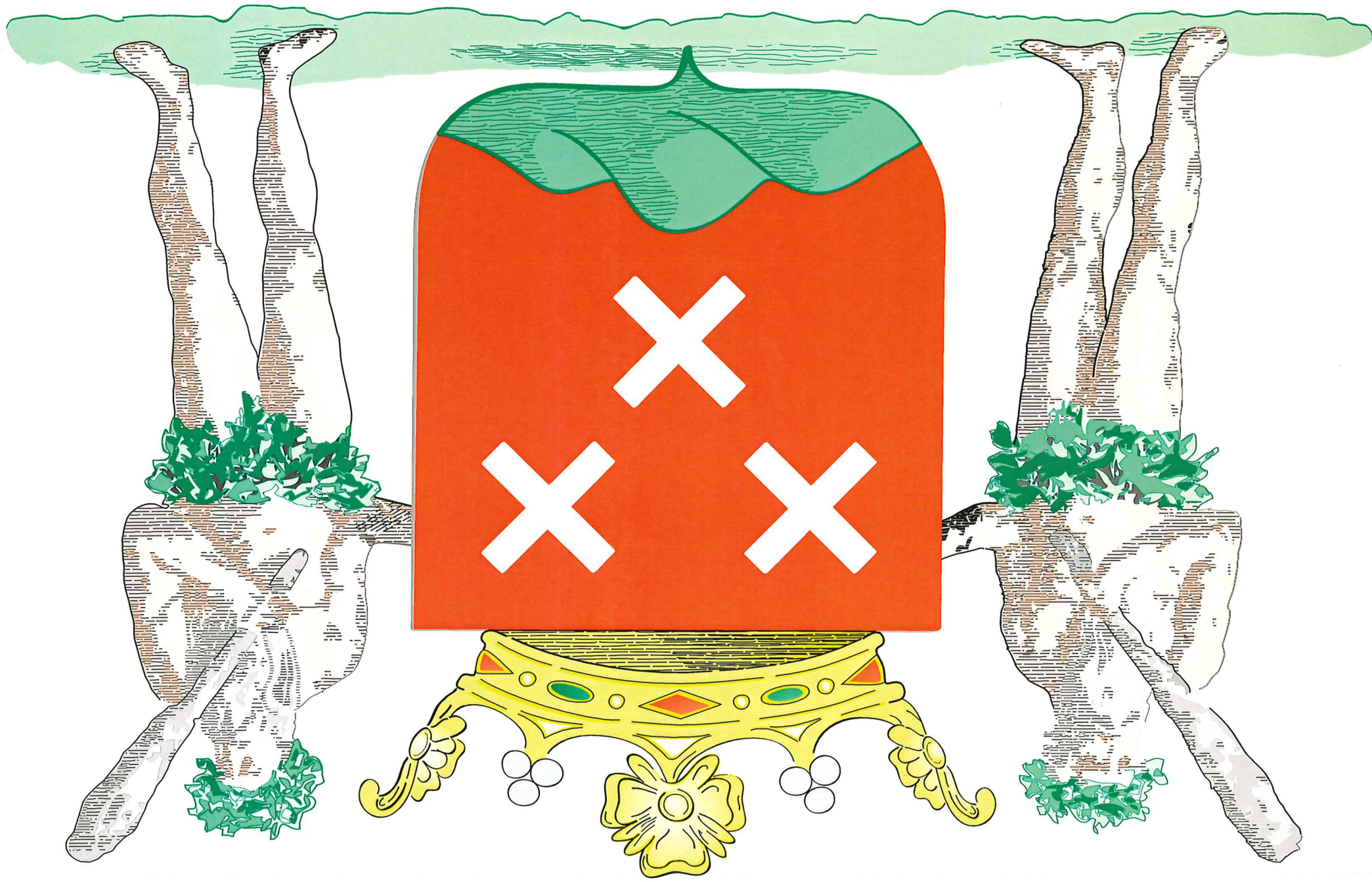
Voorlopig zal je het moeten doen met

dit gefro"bel. Het leven is soms hard.

groet,

Gerard

03
0 11
2 05

Commissie wapenkunde Gemeentewapen goed bruikbaar na herindeling

Van onze verslaggever BERGEN OP ZOOM - Het huidige gemeentewapen van Bergen op Zoom voldoet als beeldmerk voor de nieuwe gemeente die ontstaat na samenvoeging met Halsteren. Dat stelt de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde in haar advies over gemeentewapens na de herindeling. Het wapen van Halsteren wijzigt wel en wordt gedegradeerd tot een dorpswapen.

Met het oog op de naderende herindeling hebben Bergen op Zoom en Halsteren de Hoge Raad van Adel en de Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde van het Brabants Heem om advies gevraagd over het nieuwe gemeentewapen. Die laatste instantie heeft inmiddels gereageerd.

De commissie stelt voor het Bergse gemeentewapen na de herindeling te handhaven. Bij voorkeur moeten er dan wel kleine wijzigingen in worden aangebracht. Zo rust het huidige wapen op grasgrond en dat ziet de commissie liever veranderd in een goudkleurig, stenen voetstuk.

Van Glymes

Bij het gemeentewapen van Halsteren heeft de commissie in eerste instantie nogal wat vraagtekens geplaatst. In het wapen is zowel plaats voor een afbeelding van Sint Martinus te paard als voor het complete beeldmerk van de Bergse markiezenfamilie Van Glymes. Dat is volgens de commissie wat teveel van het goede.

„Een te ingewikkeld geheel”, oordelen de heraldici. Zij hebben daarom voorgesteld zowel het heiligenbeeld als het wapen van Glymes te verwijderen en die te vervangen door enerzijds een schuin streep (die de mantel van Martinus voorstelt) en drie kruisjes. Die herinneren aan Willem van de Geest, die in de veertiende eeuw het grootste deel van Halsteren in eigendom had.

Omdat de kleuren van zijn wapen onbekend zijn, stelt de commissie voor daar de kleuren van het Markiezaat van Bergen op Zoom voor te nemen. „In dat geval kan het wapen na de herindeling voorbestaan als dorpswapen”, schrijft de commissie.

Orgemouch

Volgens archivaris C. Vanweesenbeeck heeft de commissie inmiddels een alternatief voorstel gedaan waarin de wensen van de gemeente Halsteren wat beter tot hun recht komen. Over de inhoud van dat voorstel wil Van-

Jan Quik

BERGEN OP ZOOM - Ouderenpos Eigen Haard houdt volgende week donderdag voor de zevende maal de finale van het Jan Quik vijfjaarstoernooi. De wedstrijden sluiten af op zaterdag 11 mei met een prijsuitreiking. De wedstrijd wordt gehouden in het restaurant café Den Hollandsche Tuyn aan de Hulfigersstraat. De toegang kost 2,50 gulden.

Ruilbeurs

BERGEN OP ZOOM - De Brabantse Telefoonkaarten Verzamelaars houden zondag van 10.00 tot 15.00 uur een ruilbeurs in het restaurant café Den Hollandsche Tuyn aan de Hulfigersstraat. De toegang kost 2,50 gulden.

stadslijn

0164 241 950 tst. 137

4 mei

De Stichting Dodenherdenking 4 mei houdt zaterdag om 20.00 uur een dodenherdenking op de Grote Markt.

Flessenactie

Scouting Kizito houdt een flessenactie om aan geld te komen voor het zomerkamp in Tsjechië. De scouts gaan zaterdagochtend tussen half tien en elf uur langs de deuren in wijk Oost, tussen Rooseveltlaan, Gageboslaan en Holleweg.

Inbraken

Uit twee auto's op de Mastendreef en het Einmaplein is geluidsapparatuur gestolen.

Naaktwerken te zien in Mollegangen

Van onze verslaggever BERGEN OP ZOOM - In galerie De Mollegangen is van 10 mei tot 9 juni de tentoonstelling Besoin d'Amour van Sander Kletter te zien. In de schilderijen van Kletter staat de naakte mens centraal.

Kletter kreeg zijn opleiding aan de Amsterdamse Academie voor Beeldende Vorming en aan de Hogeschool voor de Kunst in Utrecht. Op dit moment is hij bezig met het opzetten van een privé-academie in Scheerda in Groningen.

Kletter gebruikt voor zijn schilderijen diverse technieken. Hij is speciaal geïnteresseerd in de thematiek van de verleiding en de menselijke behoefte aan liefde.

Verheerlijking van schoonheid, vergeenlijkheid en eenzaamheid spelen een belangrijke rol in zijn werk. Daarbij maakt hij zowel gebruik van mythologische bronnen als van het beeld dat de hedendaagse media en reclame willen geven van de mens.

Dag van de Arbeid: feest voor intimi

Van onze verslaggever BERGEN OP ZOOM - Met vrolijke muziek, protestliederen en een hernieuwd optreden van het Socialisties Orkest heeft progressief Bergen op Zoom gisteravond de Dag van de Arbeid gevierd. Een traditioneel feest met een serieuze ondertoon.

Kinderarbeid

Volgens Aertssen is de strijd nog steeds niet gestreden. „Want solidariteit houdt niet op bij de landsgrens”, hield hij zijn gedachten voor. Daarmee het opstapje makend naar het thema van de 1 Mei-viering: kinderarbeid.

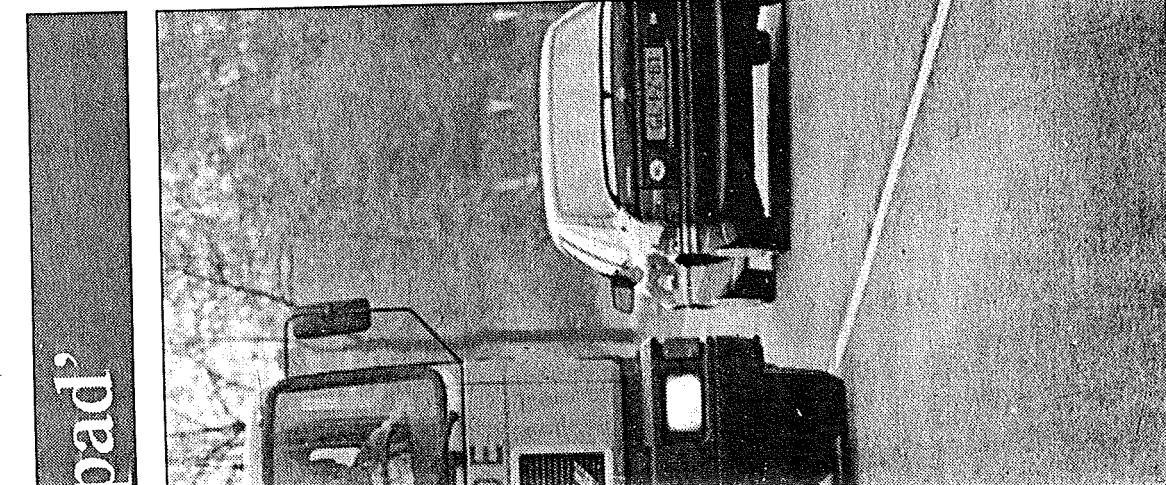
Dat thema werd op eigen wijze belicht door Peter Wolter (GroenLinks), Piet van den Kieboom (PvdA) en Niek van Eszen van de Wereldwinkler. Aan de 1 Mei-viering werd verder medewerking verleend door Amnesty International en de vakorganisaties FNV en AbvaKabo.

Advies schokt politiek Halsteren moet ook in nieuw gemeentewapen

af van
sluiting
e dwin-
e dat de
het ge-
van de
We vol-
het be-
an der

echter
t gelijk
rechts-
we van
us meer
Het ge-
in eisen
kwestie
thijd ge-
niet sa-
aakt het
ver even-

fietstroken op de Tholense weg bar onveilig.
ilg fietspad, ook al wil wethouder A. Roosen-

Foto Con Clasquin

Van onze verslaggever

HALSTEREN - Alle politieke partijen in Halsteren zijn het erover eens dat er hoe dan ook iets van Halsteren in het nieuwe gemeentewapen van Bergen op Zoom moet staan. Ze reageren op het onlangs verschenen advies van de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde.

Die stelt dat het huidige Bergse gemeentewapen voldoet als beeldmerk van de nieuwe gemeente en dat het wapen van Halsteren kan voortbestaan als dorpswapen.

„Ik ben echt geschrokken van dat advies”, zegt J. de Koning van de Werknemerspartij. „Alle fracties hebben er sterk op aangedrongen dat er in het nieuwe gemeentewapen iets van Halsteren behouden blijft. Je zou bijvoorbeeld een diagonale lijn kunnen trekken in het nieuwe wapen met links en rechts de wapens van Halsteren en Bergen op Zoom”, legt zij uit.

Fel tegen

Het gemeentewapen van Halsteren als dorpswapen laten voortbestaan, ziet De Koning niet zitten. „Ik vind dat bitter weinig. Wat moet ik me daarbij voorstellen? Niets.”

Ook CDA'er M. van Akkeren vindt dat Halsteren een plaatsje moet krijgen in het nieuwe wapen. „Zevenhonderd jaar Halsteren is niet niets. Wij worden wel bij Bergen op Zoom gevoegd, maar dat betekent niet dat wij ophouden te bestaan.”

Fractievoorzitter C. van der Weegen van Gemeentebelangen is fel tegen een gemeenteteiken

zonder Halsterse inbreng. „Dat kan niet. Ik denk dat je bepaalde zaken met voorzichtigheid moet behandelen en dit is er een van. Je kunt niet zomaar een streep zetten door zeven eeuwen Halsteren. Er moet gewoon een wapen komen waar beide gemeenten zich in kunnen herkennen.” Het idee van een dorpswapen wijst hij af. „Wij vinden dat je als één gemeente één wapen moet hebben.”

Genant

Wethouder Roosenboom, tevens woordvoerder van Leefbaarheid Halsteren/Lepelstraat, zegt het genant te vinden dat hij het advies van de commissie via de krant moest vernemen.

„Ik vind het ver beneden de maat dat het Halsterse college op deze manier kennis moeten nemen van dit advies. Wij vergaderen immers regelmatig met het Bergse college in het bestuurlijke overleg. Ik denk ook wel dat daar nog een hartig woordje over wordt gesproken in dat bestuurlijke overleg”, kondigt een boze Roosenboom aan.

De wethouder onthoudt zich verder van commentaar, totdat de Hoge Raad van Adel heftig gereageerd. Die is om advies gevraagd. Die is om advies gevraagd. Die is om advies gevraagd.

Toertochten

KRUISLAND - Toerch Kruisland rijdt morgen h 80 kilometer lange rond Philipsdam. Vertrek om 8 uur bij clubhuis Buermans. Motorclub Magic Ride houdt morgen een toertoc van 250 kilometer do Zeeuws-Vlaanderen. Het trek is uiterlijk 10.00 uur clubhuis Koch aan de Molt straat 120.

Vissen

KRUISLAND - Hengelsp vereniging De Kruisw houdt morgen vanaf 8.00 u haar tweede binn atercours aan het Boveiusas.

Bingo

KRUISLAND - In zaal Bu mans aan de Roosenda weg in Kruisland begint n om 14.00 uur een bingo. opbrengst is voor de org satie van de juniorent daagse Peil van West- bant. De toegang is gratis.

Bridge

WOUW - In zaal 't Tref is het morgen vanaf 13.45 vrij briden voor begin en gevorderden. Inforr bij J. Potters (telefoon 301 744).

Geraniums

WOUW - Op de Markt w morgen vanaf 10.30 uur de geran markt gehouden.

Bingo

NIEUW-VOSSEMEER - het praathuis van car De Mattenburg in N. Vossemeer begint vana om 19.30 uur een bingo.

Diefstal

STEEENBERGEN - Ee- tjarige man uit Steenb. is gisteren in de Hem. trapt op diefstal van eer temonnee ter waarde v gulden. Na het betaler een boete van 220 g mocht hij weer naar hui

Concours

KRUISLAND - Hengel vereniging De Kru houdt zondag op h concours aan het Boveiusas. De toegang is gratis.

Gemeenten Bergen op Zoom en Halsteren

Secretariaat: p/a Postbus 35 4600 AA Bergen op Zoom telefoon: (0164) 277422 fax: (0164) 245355

Aan: De Noordbrabantse Commissie
voor Wapen- en Vlaggenkunde
Pomerstraat 14
5628 HE EINDHOVEN

datum 23 februari 1996 uw brief van
onderwerp Gemeentewapen uw kenmerk

bijlage(n)
of's kenmerk

Geachte commissie,

Naar verwachting zullen de gemeenten Bergen op Zoom en Halsteren met ingang van 1 januari 1997 worden samengevoegd tot de nieuwe gemeente Bergen op Zoom. Tevens zal een deel van de gemeente Woensdrecht, namelijk het buurtschap Heimolen aan de nieuwe gemeente worden toegevoegd.

Voor de nieuwe gemeente dient een gemeentewapen te worden vastgesteld. Gelet op de praktische voordelen van een vroegtijdig besluit wenst het Bestuurlijk Overleg nu reeds een deskundig advies in te winnen.

Met betrekking tot de keuze van het gemeentewapen wordt opgemerkt dat zowel het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Halsteren als het college van Bergen op Zoom de wens hebben uitgesproken om het huidige wapen van Halsteren, respectievelijk van Bergen op Zoom te behouden.

In verband hiermee verzoeken wij u ons te adviseren over het toekomstige wapen van de nieuwe gemeente Bergen op Zoom. Ter informatie sluiten wij een afbeelding en beschrijving van de huidige gemeentewapens van Halsteren en Bergen op Zoom bij.

Met hartelijke dank voor uw medewerking.

Hoogachtend,
Het Bestuurlijk Overleg herindeling Bergen op Zoom/Halsteren,

ing. P.J.W. van Veggel, voorzitter

mr. P.B.J.M. Thomassen, secretaris

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de Stichting Brabants Heem

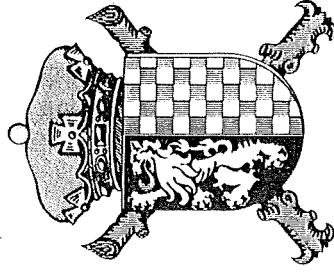
secretariaat:

Purmerstraat 14,

5628 HE Eindhoven,

telefoonnummer gewijzigd: 040.2382911.
040-387911.

Het Bestuurlijk Overleg herindeling Bergen op Zoom/Halsteren
p/a Postbus 35
4600 AL Bergen op Zoom

Uw kenmerk: -

Ons kenmerk: WB/BoZ-Ha/1

Datum: 25 maart 1996

Onderwerp: advies gemeentewapen

Geacht overleg,

Naar aanleiding van uw schrijven van 23 februari 1996 merken wij in eerste instantie op dat er bij Bergen op Zoom en Halsteren sprake is van de wapens van twee, historisch gezien zeer verschillende gemeenten.

Het gebied van Bergen op Zoom valt grotendeels samen met dat van de gelijknamige stad, waarvan de huidige gemeente de tradities voortzet en dus ook de naam en het wapen draagt. Het gebied van Halsteren is een in 1810 door de annexatie van een aantal randgebieden gevormde gemeente, waarvan de oude kern Halsteren tot dat jaar een afzonderlijk rechtsgebied vormde. De toegevoegde gebieden waren Noordgeest (met de Theodoruspolder) en de afzonderlijk bestuurde polders Auvergne, Glymes, alsmede Oud- en Nieuw-Beijmoer. De Theodoruspolder en een groot deel van Noordgeest zijn door een gebiedsruil in 1962 overgegaan naar de gemeente Bergen op Zoom.

Het wapen van de tegenwoordige gemeente Bergen op Zoom werd bevestigd bij diploma van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817 en gaat terug op stadszegels, waarvan de oudste uit de dertiende eeuw stammen. Het wapen neemt al eeuwen zijn plaats in temidden van de andere wapens van de steden in het vroegere hertogdom Brabant, die door de gelijknamige gemeenten onveranderd verder worden gevoerd. Dat geldt met name in Noord-Brabant voor Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch, Steenbergen en Willemstad, in de provincie Antwerpen voor Antwerpen, Lier en Herentals en voor de Belgische hoofdstad Brussel.

Het wapen van de tegenwoordige gemeente Halsteren is verleend bij koninklijk besluit van 4 april 1905, een en ander ter correctie van een diploma van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817. De elementen, waaruit het wapen is samengesteld, bestaan uit een beeld van Sint-Maarten (in de bovenhelft) en het wapen van de heren van Bergen op Zoom uit het geslacht Glymes (de benedenhelft). Zij gaan terug op een zegel dat hooguit uit de 16de eeuw dateert.

Het wapen van de gemeente Halsteren kan men zonder meer als een wapenkundige 'verzameling' betitelen. Doordat behalve de bovenhelft met het heiligenbeeld de benedenhelft van het wapen ook nog drie velden telt, is het geheel te beschouwen als in strijd met de fundamentele regel van de wapenkunde, dat wapens eenvoudig, duidelijk en van verre herkenbaar moeten zijn. Dat wil niet zeggen dat het wapen van Glymes op zichzelf heraldisch onverantwoord zou zijn, maar dat de combinatie daarvan met een heiligenbeeld in één wapenschild niet is aan te bevelen.

Op zich heeft de commissie alle waardering voor het gemeentewapen van Halsteren, dat voor de plaatselijke gemeenschap heeft gediend in de overgang van een landelijk dorp naar een moderne gemeente. Als exclusief kenteken is het echter sterk gedateerd; na de aanstaande herindeling zal het zijn dienst hebben gedaan en zou het ook als dorpswapen moeten worden vervangen door een heraldisch verantwoord wapen.

Geheel anders is het gesteld met het gemeentewapen van Bergen op Zoom. Naar onze mening

zijn er voldoende argumenten om dit wapen te handhaven voor de nieuwe gemeente:

1. een argument vanuit de geschiedenis: een historisch stadswapen heeft naar de mening van de commissie evenveel waarde als een gebouwd monument;
2. een praktisch argument: de nieuwe gemeente zal de naam van de bestaande gemeente Bergen op Zoom overnemen. In geheel West-Europa horen naam en wapen bij elkaar; anderssoortige elementen worden daarbij uitgesloten;
3. een argument uit de heraldiek: het wapen van Bergen op Zoom vormt een esthetisch bevredigend ensemble. De twee wildemannen wijzen op overoude Brabantse tradities (zij worden ook door de gemeente/stad 's-Hertogenbosch gevoerd) en de kroon op de positie van de stad Bergen op Zoom als hoofdplaats van het gelijknamige Markiezaat.

De commissie kan slechts één historisch verantwoord alternatief voor het handhaven van het Bergse wapen bieden. Om aan te duiden dat er een nieuwe periode in de historie is aangebroken, kan de wapenwijziging - in feite een nieuw wapen - bestaan uit een omwisseling van kleuren: in plaats van een rood schild met zilveren kruisjes wordt het schild dan zilver met rode kruisjes. Uiteraard blijft daarbij de groene drieberg in de schildvoet gehandhaafd. Deze variant is in de 17de en 18de eeuw in gebruik geweest. Aan het einde van de 18de eeuw is men naar de oorspronkelijke kleurstelling teruggekeerd.

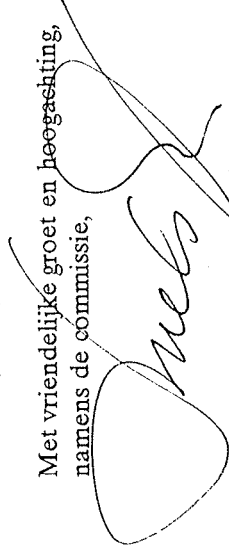
Overigens moge de commissie verwijzen naar het onlangs verschenen "Rapport betreffende herziening van de wapens van gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen in het samenwerkingsgebied Westelijk Noord-Brabant", waarin beide wapens worden besproken en tevens de suggestie wordt gedaan om een vereenvoudigd wapen als dorpswapen voor Halsteren in te stellen. Fotocopiëën van de desbetreffende bladzijden gaan hierbij.

De commissie wijst u er ook nog op dat nieuwe gemeenten een verworven recht hebben om schildhouders en kroon van één of meer van de voorganger-gemeenten over te nemen. Aangezien het wapen van de gemeente Halsteren geen enkele uitwendige versiering vertoont, betreft het hier de markiezenkroon en de wildemannen die het wapen van de tegenwoordige gemeente Bergen op Zoom sieren.

Tenslotte maakt de commissie graag van de gelegenheid gebruik haar diensten aan te bieden voor wat betreft de advisering over de gemeentevlag voor de nieuwe gemeente, nadat door u een besluit over het gemeentewapen is genomen.

De commissie hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en blijft steeds bereid u terzake (nader) te adviseren.

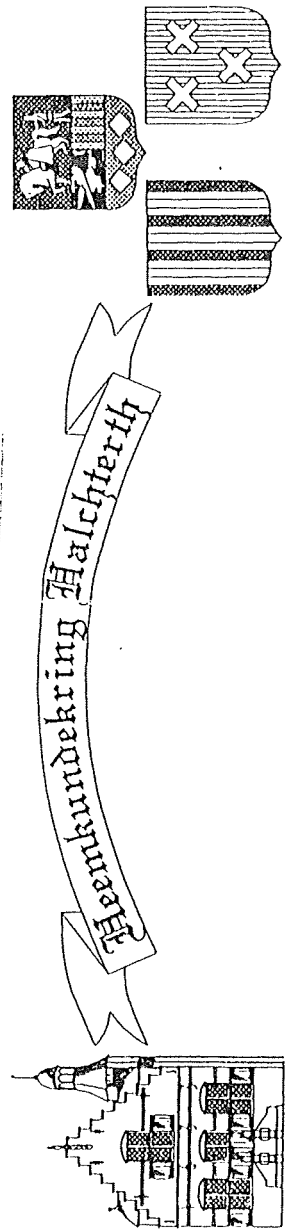
Met vriendelijke groet en heersgachting,
namens de commissie,

J.Th.M. Melsen, secretaris

Bijlagen: 4 fotocopiëën

andv 21.5.96

Halsteren , 1 mei 1996

Geachte commissie-leden,

Met zeer veel interesse hebben wij kennis genomen van uw voorstel ten aanzien van de herziening van de wapens van gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen in westelijk Noord-Brabant.

Toch valt het ons zwaar als Heemkundekring "Halchterth" , dat het dorpswapen gewijzigd zou kunnen worden , hetgeen in een ledenvergadering van 1 Mei 1996 besproken is. U moet weten , dat in de huidige gemeente Halsteren nogal wat bezwaar is gerezen tegen de indeling bij de gemeente Bergen op Zoom. Als nu het dorpswapen ook nog gewijzigd gaat worden blijft voor ons gevoel weinig over van enig eigen identiteit. U moet niet over het hoofd zien , dat de beschermheilige van Halsteren Sint Maarten is en heel duidelijk herkenbaar is in het huidige gemeentewapen. In het voorgestelde dorpswapen wordt deze identiteit voor de normale ingezetene onherkenbaar.

Ons voorstel is om Sint Maarten - zoals in het huidige wapen - op de plaats van het geschuinde vlak te zetten. Hopende , dat u positief zult besluiten op ons voorstel , verblijven wij met dank.

Met vriendelijke groet en hoogachting,
namens de Heemkundekring "Halchterth"

C. van Esch

A handwritten signature in black ink, appearing to be "C. van Esch", enclosed within a hand-drawn oval.

C. van Esch
Lindenlaantje 3
4661 JK Halsteren
Tel:0164-686310

No. 96/80-10

2500 GK 's-GRAVENHAGE, 7 mei 1996

POSTBUS 30436
 BEZOENADRES: NASSAULAAN 18
 TEL. 070 - 3614281; FAX 070 - 3631712
 GIRO 1768105

2 Bestuursdienst BoZoom

- 8 MEI 1996

REGISTREREN

Afd. P.z.2 Nr. 37331

Kopie

Rappelterm. O.z.

Afdoeningapar.

Bijlagen:

1

In antwoord op Uw brief van 23 februari 1996 heeft de Hoge Raad van Adel de eer U het volgende mede te delen.

Zoals U wellicht bekend is, opent artikel 2 van het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Stb. 181, dat de basis vormt van wapenverleningen aan publiekrechtelijke lichamen, de mogelijkheid om een wapen te behouden, als namelijk het nieuw gevormde publiekrechtelijke lichaam de naam overneemt van een van de opgeheven onderdelen. De Hoge Raad van Adel zou er de voorkeur aan geven indien dit artikel in geval van de nieuwe gemeente Bergen op Zoom zou worden toegepast en het wapen van de oude gemeente van die naam dus ongewijzigd verder zou worden gevoerd.

De redenen hiervoor zijn van historische aard. Bergen op Zoom bezit een zeer oud wapen: de drie schuinkruisjes komen al voor op een zegel uit 1276, de wildemannen op één uit de tweede helft van de 14de eeuw, terwijl de drieberg sedert 1622 regelmatig voorkomt. Aan het wapen van Halsteren, hoewel op zich respectabel, kan niet eenzelfde historische waarde worden toegekend. Net als aan de andere dorpen in het markiezaat, werd in de 15de eeuw aan Halsteren voorgeschreven een zegel te gebruiken waarin naast de parochieheilige het wapen van de toenmalige heer i.c. het wapen Glymes voorkomt. Hierdoor is de misvatting ontstaan dat het Glymeswapen het wapen van het markiezaat was. Dit bleef echter het eigen geslachtswapen van de familie, terwijl daarentegen het wapen van Bergen op Zoom als wapen van niet alleen de stad, maar van het hele markiezaat met de daarin liggende dorpen ging fungeren. Het zou naar 's Raads mening ongewenst zijn om een wapen dat reeds zo lange tijd een zo belangrijke functie heeft vervuld te wijzigen door er elementen van te laten vervallen dan wel elementen van een ander wapen aan toe te voegen.

Mocht echter dit standpunt bij de colleges van burgemeester en wethouders van beide gemeenten op onoverkomelijke bezwaren stuiten, dan zal de Raad zich niet verzetten tegen de totstandkoming van een nieuw wapen waarin ook Halsteren wordt gerepresenteerd, mits deze representatie beperkt blijft tot één element. Sint Maarten valt in een nieuw wapen niet op een heraldisch en esthetisch verantwoorde manier in te passen en komt dus niet in aanmerking. Van de elementen uit het wapen Glymes zijn het schildhoofd, ontleend aan het geslacht Barthout (van Mechelen) en het

Het Bestuurlijk Overleg
 herindeling Bergen op Zoom/Halsteren
 postbus 35
 4600 AA Bergen op Zoom

vrijkwartier, zijnde het wapen van de hertogen van Brabant, latere toevoegingen die nauwelijks enige band met Halsteren als zodanig bezitten. Resteren dus als meest karakteristieke onderdeel de drie zilveren maliën die op verschillende manieren in het wapen kunnen worden verwerkt. Van deze zou plaatsing in een groene schildzoom (waar de drieberg dan in overloopt) naar 's Raads mening de voorkeur verdienen. Hiermee wordt symbolisch weergegeven dat de stad omringd is door een niet-stedelijk gebied waarover de heren van Glymes de scepter zwaaiden en bovendien vormt de zoom een verwijzing naar de gemeentenaam. Een alternatief zou zijn om, met weglating van de zoom, de drie maliën op de drieberg te plaatsen. Voorts zou het, hoewel dit de Raad minder wenselijk voorkomt, mogelijk zijn om van slechts één malie gebruik te maken. Deze zou dan in de plaats kunnen komen van het onderste schuinkruisje of tussen de drie kruisjes in het schildhart kunnen worden toegevoegd.

De schildhouders en de kroon van drie bladeren en twee maal drie parels van het wapen van Bergen op Zoom kunnen in alle gevallen gehandhaafd blijven. De grond waarop het wapen rust zou eventueel kunnen worden vervangen door een (niet nader te beschrijven) "stenen" tree.

Gaarne zal de Raad Uw standpunt inzake het bovenstaande vernemen.

DE HOGE RAAD VAN ADEL,

VOORZITTER,

SECRETARIS.

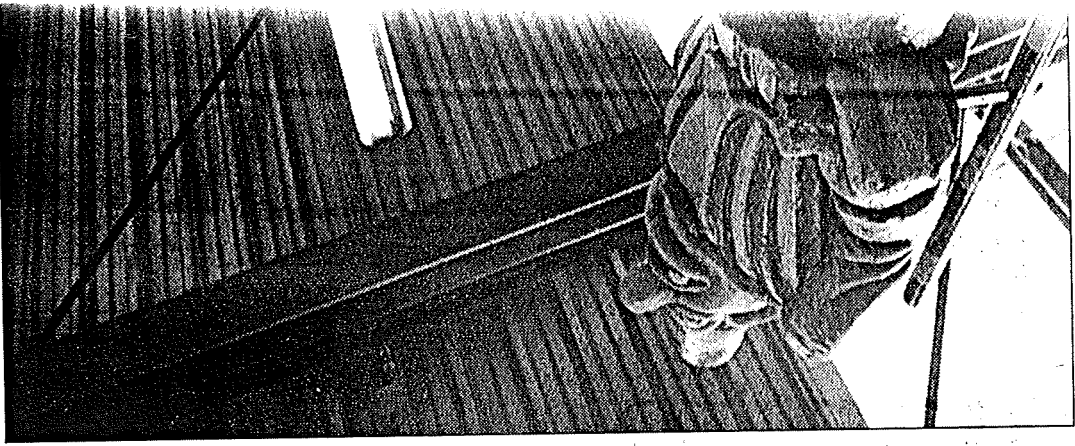
Van onze verslaggever
BERGEN OP ZOOM - Het college van burgemeester en wethouders stelt aan de gemeenteraad voor het wapen en de vlag van de oude gemeente Bergen op Zoom te handhaven in de nieuwe gemeente. Dat betekent dat Halsteren niets van zijn wapen terugziet in het nieuwe wapen.

Onder andere de adviezen van de Hoge Raad van Adel en de Noord-Brabantse commissie voor vlag- en wapenkunde hebben tot dit voorstel geleid. Beide hebben een goedkeuren verlost een hoop rompslomp. Alle gemeentelijke woordvoerders van de parochiebesturen, vindt het jammer dat het Hagenaars had gehoopt op een combinatie van de twee wapens. "Ik ben niet gelukkig met het voorstel, maar ik wil eerst de motieven horen en met de tractie overleggen, voordat ik er verder iets van kan zeggen." De Halsterse tractie Leedbaarheid was niet besturen van Halsteren naar de ge-

Wapen van Halsteren dorpswapen College wil Bergs wapen handhaven

Deskundigen zien het Halsterse wapen als een heraldische verzameling, dat om die reden moeilijk te combineren is met het Bergse. Een nieuw wapen laten ontwerpen en goedkeuren verlost een hoop rompslomp. Alle gemeentelijke woordvoerders van de parochiebesturen, vindt het jammer dat het Hagenaars had gehoopt op een combinatie van de twee wapens. "Ik ben niet gelukkig met het voorstel, maar ik wil eerst de motieven horen en met de tractie overleggen, voordat ik er verder iets van kan zeggen." De Halsterse tractie Leedbaarheid was niet besturen van Halsteren naar de ge-

meente met het verzoek in het nieuwe wapen de afbeelding van de Heilige Martinus terug te laten komen. De heilige is volgens hun een figuur die in het dorp niet is weg te denken. A van Bavel, woordvoerder van de parochiebesturen, vindt het jammer dat het college niet naar hen heeft willen luisteren. "Maar als deskundigen zeggen dat het niet kan, dan kan het niet. Het wapen van Halsteren handhaven als dorpswapen vind ik een redelijke tegemoetkoming. Een gemeentewapen is natuurlijk niet het allerbelangrijkste bij een meente met het verzoek in het nieuwe wapen de afbeelding van de Heilige Martinus terug te laten komen. De heilige is volgens hun een figuur die in het dorp niet is weg te denken. A van Bavel, woordvoerder van de parochiebesturen, vindt het jammer dat het Hagenaars had gehoopt op een combinatie van de twee wapens. "Ik ben niet gelukkig met het voorstel, maar ik wil eerst de motieven horen en met de tractie overleggen, voordat ik er verder iets van kan zeggen." De Halsterse tractie Leedbaarheid was niet besturen van Halsteren naar de ge-

Leutige Krabben gaat alternatief

Van onze correspondent
BERGEN OP ZOOM - De Leutige Krabben, de grootste lokale bouwclub, rijdt dinsdag in de oplocht mee met een wagen die voor een groot deel van ander materiaal is gemaakt dan het gebruikelijke. Voorzitter René Lan- genberg spreekt over alternatief materiaal als paverpol (een soort polymeer), gips, hout, jute en kledingstof.

Bureau
studeert
op Maagd
BERGEN OP ZOOM
Van onze verslaggever
BERGEN OP ZOOM - Een speciaal onderzoeksbureau buigt zich binnenkort over de mogelijke praktijkover van Het Markiezenhof en schouwburg De Maagd Wethouder F.

Surfers zwart telen Nieuwe Surfers maar tijd Kreekrak maar tijd

Van onze verslaggever
BERGEN OP ZOOM - Kreekrakers is omeester en wethouder de club maximaal nieuwe stek aan voorzitter Roy van alspraken in. De club is niet van plan ojaar de Waterschans te vestiging. Hier is het woord nog niet over gesproken. Van der Ploeg. De ging pleunt al tien jaar vodelnitive, eigen stek.

Vertraging

Gewijzigd
exemplaar

RAADSVOORSTEL

Gemeente Bergen op Zoom

RAADSVERGADERING
d.d. 27 FEB. 1997
Beslissing: _____

Parade _____

Datum raadsvergadering : 27 februari 1997
Nummer : SA/1
Behandeld in commissie(s): APC 17 februari 1997
Onderwerp : vaststelling gemeentewapen en vlag

Aan de gemeenteraad,

1. Voorstel

Wij stellen U voor het wapen en de vlag van de oude gemeente Bergen op Zoom vast te stellen voor de nieuwe gemeente. **Tevens stellen wij voor het wapen en de vlag van de voormalige gemeente Halsteren vast te stellen als dorpswapen en dorpsvlag voor Halsteren.**

2. Inleiding

Voor de nieuwe gemeente Bergen op Zoom dienen het wapen en de vlag te worden vastgesteld. Voor de vaststelling van een nieuw gemeentewapen dient een tamelijk uitvoerige procedure gevolgd te worden. Deze procedure is door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld. Bij het vaststellen van een nieuw wapen dient er een nieuw wapendiploma door de Hoge Raad van Adel te worden opgemaakt. Na Koninklijk Besluit volgt de publicatie van het nieuwe wapen. Het is echter ook mogelijk om het wapen van de oude gemeente, waarnaar de nieuwe gemeente is genoemd, verder te blijven voeren. In dat geval kan worden volstaan met een raadsbesluit dat ter kennisname wordt gebracht van de Hoge Raad van Adel.

Op basis van deze regeling en naar aanleiding van een besluit van het Bestuurlijk Overleg Herindelings is zowel aan de Hoge Raad van Adel als aan de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde advies gevraagd. Deze adviezen treft U als bijlage 1 en 2 aan.

3. Algemene overwegingen

3.1 DE HUIDIGE WAPENS

Het wapen van de huidige gemeente Bergen op Zoom is bevestigd bij diploma van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817; het gaat terug op stadszegels, waarvan de oudste uit de dertiende eeuw stammen.

Het wapen van de gemeente Halsteren is verleend bij Koninklijk Besluit van 4 april 1905 waarbij toen het wapendiploma van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817 is gecorrigeerd. Het wapen gaat terug op zegels uit de zestiende eeuw.

Het wapen van Halsteren is op een aantal punten in strijd met de fundamentele regels van de heraldiek waarin bepaald wordt dat wapens duidelijk en van verre herkenbaar moeten zijn. Het huidige wapen van de gemeente Bergen op Zoom voldoet wel aan de heraldische richtlijnen, die nog eens verwoord zijn in de circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken van 18 oktober 1977.

3.2 DE HUIDIGE VLAGGEN

De huidige gemeentevlag van Bergen op Zoom is op 24 februari 1978 door de Gemeenteraad vastgesteld. Bij de vaststelling is men uitgegaan van de vlag die reeds in de zeventiende eeuw gebruikt werd.

De huidige vlag van de gemeente Halsteren is door de gemeenteraad op 23 oktober 1980 vastgesteld.

3.3 DE ADVIEZEN

a) De Hoge Raad van Adel

De Hoge Raad van Adel heeft op 7 mei 1996 een advies uitgebracht (bijlage 1). Het advies komt er op neer dat de Hoge Raad van Adel er de voorkeur aan geeft om het wapen van de oude gemeente Bergen op Zoom ook voor de nieuwe gemeente te voeren. De redenen hiervoor zijn van historische aard. Het is van beide gemeenten het oudste wapen en het is ongewenst aan dit wapen elementen toe te voegen danwel er elementen van te laten vallen. Ondanks dit uitgangspunt geeft de Hoge Raad toch enkele alternatieven.

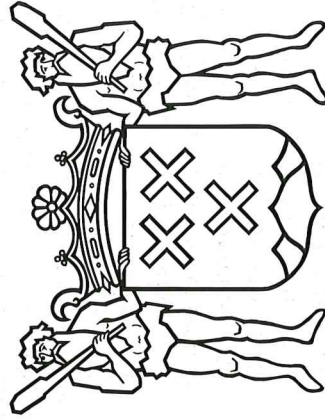
b) De Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde

De Noordbrabantse Commissie voor wapen- en vlaggenkunde heeft op 25 maart 1996 een advies uitgebracht (bijlage 2). Het advies komt er op neer dat deze commissie er voorstander van is om het wapen van de huidige gemeente Bergen op Zoom te handhaven voor de nieuwe gemeente.

Waarom herindeling?

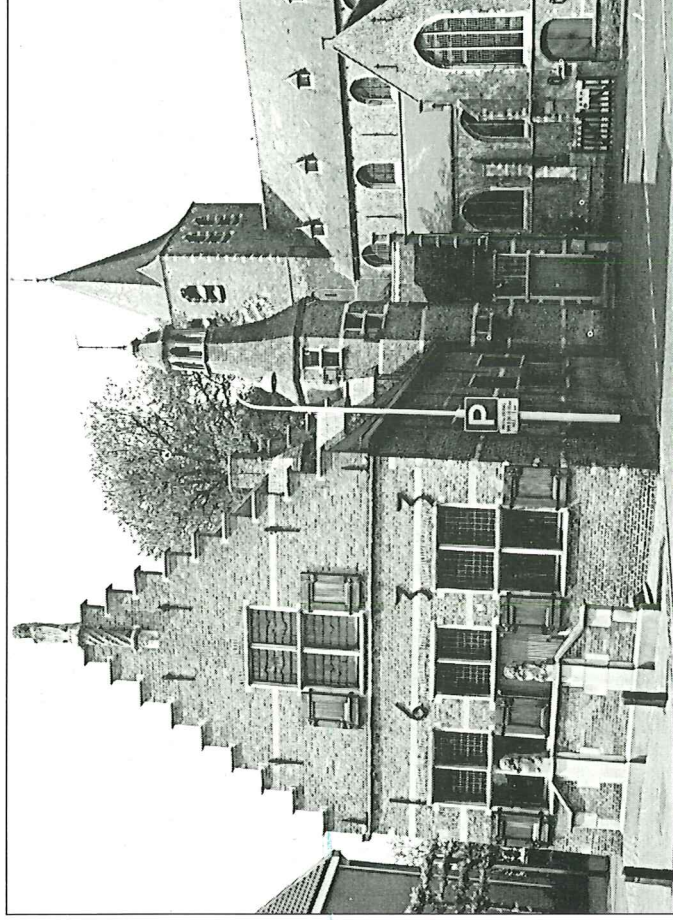
In het wetsvoorstel dat naar de Tweede Kamer is gezonden geeft de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mevrouw Van de Vondervoort, aan waarom herindelingen worden doorgevoerd. Voor de versterking van het lokaal bestuur is zowel voor het samenhangend gebied als voor het bestuur een bepaalde schaalvergroting noodzakelijk. Om het bestuur dichterbij de burgers te brengen moeten gemeenten steeds meer taken van het rijk en de provincie overnemen. Daarvoor is een bestuur met voldoende bestuurskracht en economisch en sociaal-maatschappelijk draagvlak nodig. Daarnaast moeten, aldus de staatssecretaris, gemeenten die voor de regio een centrumfunctie vervullen door een herindeling in staat worden gesteld die functie ook goed uit te voeren. Woningbouw-, kantoren- of bedrijfslokaties moeten op eigen grondgebied verwezenlijkt kunnen worden.

Gemeentewapen

wapen Bergen op Zoom

Het vaststellen van een wapen voor de nieuwe gemeente Bergen op Zoom is net als de andere zaken met betrekking tot de herindeling, een bevoegdheid van de nieuwe gemeenteraad. Om de tijd dat de nieuwe gemeente het zonder eigen wapen moet doen zo kort mogelijk te maken, heeft het Bestuurlijk Overleg, de colleges van burgemeesters en wethouders en de gemeentesecretarissen, besloten alvast advies te vragen aan de Hoge Raad van Adel.

RAADHUIS *Het uit 1633 stammende Raadhuis van Halsteren blijft in gebruik als trouwzaal, vergader- en tentoonstellingsruimte en als een plek voor kleinschalige culturele voorstellingen of evenementen. Ook is het bedoeling om in Halsteren een gemeentelijk steunpunt te vestigen. Er wordt nog bekeken of dat steunpunt in het Raadhuis kan komen. Of dit mogelijk is, hangt af van de diensten die in Halsteren aangeboden gaan worden.*

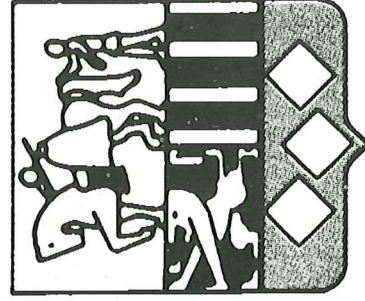
Wanneer herindeling?

Het hele proces hangt samen met de besluiten die in Den Haag worden genomen. Voor de herindeling is door de regering een wetsontwerp gemaakt op basis van voorstellen van de provincie Noord-Brabant. De Raad van State heeft over het wetsontwerp in december 1995 een positief advies uitgebracht. Het wetsontwerp is nu ingediend bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer geeft belanghebbenden gelegenheid voor inspraak. Daarvoor zullen op het provinciehuis op 13, 14 en 15 maart 1996 hoorzittingen gehouden worden. Wij zullen u informeren over de juiste tijdstippen. U kunt daar alleen naar toe als u zich heeft ingeschreven.

Besluit

De Tweede Kamer behandelt het wetsvoorstel uiterlijk in juli. Uiterlijk 15 september neemt de Eerste Kamer een besluit. Pas dan is het allemaal officieel. Pas dan weten we zeker dat de nieuwe gemeente met ingang van 1 januari 1997 een feit is.

Op basis van dat advies kan de nieuwe raad dan een besluit nemen en het nieuwe wapen bij de Kroon aanvragen. Uiteraard is een nieuw wapen van belang voor herkenbaarheid van de gemeente, maar er zit meer aan vast. Hierbij moet u denken aan de vormgeving van bijvoorbeeld de ambtsketen voor de burgemeester en het door de gemeente te gebruiken briefpapier. Zo is het dus ook uit praktische overwegingen belangrijk zo snel mogelijk na de herindeling te weten wat het gemeentewapen is.

wapen Halsteren

7 in Bergen op Zoom heeft
volgend weekeinde weer werk
van de Berge kunstenaar
Louis Weijs in huis. Daaron-
der bevinden zich bladen die
nog niet eerder werden geëx-
poseerd.

Weijs (1905-1995) wordt in 'het
Krabbegat' beschouwd als de
grondlegger van de na-oorlogse
Vastenavondsfeest. Zo is de
kop van de Vastenavondsfeest
van zijn hand, en kreeg ook het
huidige vastenavondsfeest een
van zijn tekeningen als onder-
grond.

Kas en Hanneke Stuart ontruk-
ten Weijs enige jaren geleden
aan de vergetelheid. Velen dach-
ten op dat moment dat de creatie-
ve grijsaard al lang dood was.
Weijs werkte met plezier mee
aan een expositie in StuArt Gale-
rie. Vlak voor hij stierf kwam
daar nog eens een overzicht over-
heen in het gemeentemuseum.

"Uit Weijs' nalatenschap zijn
nog veel niet eerder tentoonge-
stelde werken tevoorschijn geko-
men," licht Hanneke Stuart toe.
"Zo zijn er veel prachtige ont-
werptekeningen voor Prinsenva-
gens, waaronder het origineel
van het eerste na-oorlogse gerij-
ke' uit 1948, het zogenaamde
'Ezelskarreke' en zijn laatste wa-
gen uit 1972 ('Me zijn weer onder
de panne'). Ook zijn er zeefdruk-
ken die hij nog in 1995 maakte."
De verkoopexpositie is drie da-
gen te bezoeken: vrijdag 14 fe-
bruari van elf tot zes, en zaterdag
15 en zondag 16 februari van elf
tot vijf.

DE STEM

EDITIE WEST-BRABANT

Kantoren

Bergen op Zoom,
stibus 65, 4600 AB,
tel. 0164-212680, fax 0164-212681.
Roosendaal,
Postbus 35, 4700 AA,
tel. 0165-578650, fax. 0165-578651.

Redactie

Bergen op Zoom,
tel. 0164-212699, fax 0164-212681.
Roosendaal (Molenstraat 45),
tel. 0165-578679, fax 0165-578652
Henk Boot (editietheef), Annemarie
Buijk, Emile Calon, Romain van
Damme, Joyce Ernest, Jan Jansen
(plv. editietheef), Henk den Ridder,
Debbly Vermeulen.

Fotografen

Dick de Boer en Ben Steffen.

Advertentie-exploitatie De Stem voor opgave van advertenties

Kantoor Molenstraat 11
Openingsdagen:
ma. t/m vr. 8.00-17.00 uur,
tel. 0165 - 578 888 en 076 - 5312 300

"Ja, we gaan weer draaien. Is iedereen klaar, zit er
niemand op het toilet?" Ruim honderd mensen had-
den zich gisteren verzameld in de Raayberg in Bergen
op Zoom voor een middagse vastenavondsfeest.
Met een kop koffie of een pilsje onder handbereik
streden de vijftig-plussers voor een zak met
een kip en een rollade. Niet echt veel men-
de moeite genomen om vastenavondkleer-
trekken. "Maar we hebben al voorzichtig
ze dat volgend jaar wel willen doen," zei

Gemeente Bergen kuist terrein Crabcrossers

Van onze correspondent

Bergen op Zoom Het vroegere fietscrossterrein aan de Aletta
Jacobsstraat in Bergen op Zoom wordt eindelijk opgeschoond.
Al twee jaar ligt het er ongebruikt en ondertussen flink verpau-
perd bij.

Fietscrossvereniging The Crab-
crossers had er eertijds het thuis-
honk. De halverwege de jaren
tachtig nog zo succesvolle club
hield in 1995 echter op te be-
staan.

The Crabcrossers kregen destijds
het terrein van de gemeente 'om
niet' in gebruik op voorwaarde

Bergs wapen verandert niet

Van onze verslaggever
Bergen op Zoom/Halsteren -
Halsteren krijgt het wapen
van de oude gemeente Bergen
op Zoom. Dit wil het college
van B en W in ieder geval
voorstellen aan de gemeente-
raad.

De Hoge Raad van Adel stelde al
in mei van het vorige jaar voor
om geen nieuw wapen te maken,
maar het wapen van Bergen op
Zoom te handhaven. Volgens de
Raad is het niet verstandig om
elementen van Halsteren toe te
voegen.

Halsterse parochiebesturen had-
den voorgesteld om in ieder geval
de Heilige Martinus op te nemen
in het wapen van de nieuwe ge-
meente.

Deze afbeelding zou niet weg te
denken zijn uit de Halsterse ge-
meenschap, maar B en W willen
niet als de Raad van Adel daar
niet van weten.

Het Berge wapen stamt uit 1817
en is gebaseerd op zegels uit de
dertiede eeuw. Het wapen van
Halsteren is in 1905 verleend en
is volgens de Noord-Brabantse
commissie voor wapen- en vlag-
genkunde een 'heraldische verza-
meling'.

Bergen op Zoom kr CDA wil P

Van onze correspondent

Bergen op Zoom - De fractie
van het CDA in Bergen op
Zoom vindt dat stichting De
Paraplu financieel onder-
steund moet worden. Daartoe
wil ze een deel aanwender
van de f 450.000 die de ge-
meente jaarlijks extra gaa
krijgen ter verbetering van di
dak- en thuislozenopvang.

Het Rijk is van plan voor dat doe
de portemonnee te gaan open
trekken. Wanneer dat gebeu
krijgt Bergen op Zoom voor ge-
noemde doelgroep elk jaar 4,5 to
op de rekening bijgeschreven.

De CDA-fractie is blij met he
voornemen van de overheid, er
heeft al uitvoering gesproken ove

Slaap

Nieuwe coll

-20%

Op 20 nieuwe mo
tot 2 maart

Essen, Spijker 57
Zond. open: 13u.-18u. Vrijd.

De Stem 7.2.1997

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
Jacob Obrechtlaan 4

Stafbureau Bestuursondersteuning

Telefoon : (0164) 27 70 00
Telefax : (0164) 24 53 56
E-mail : stadskantoor@bergenopzoom.nl

Lijst Linssen
T.a.v. de heer A.J.F.M. Linssen
Postbus 388
4600 AJ BERGEN OP ZOOM

Uw kenmerk: SB/pw
Uw brief d.d.: W.Wilde
Onderwerp: gebruik gemeentewapen Datum: 1 maart 2002
05 Mrt 2002

Nr.:
Doorkiesnr.: 243
Bijlage(n):

Geachte heer Linssen,

Onlangs hebben wij klachten ontvangen van diverse inwoners van de gemeente Bergen op Zoom over een huis-aan-huis-bezorgde brief van de fractie Lijst Linssen. De enveloppe waarin deze brief is gestoken wekt bij hen de indruk dat deze afkomstig is van het gemeentebestuur.

Bestudering van de door de Lijst Linssen gebruikte enveloppe leert dat de tekst zowel qua opmaak, redactie en lettertype grote gelijkens vertoont met gemeentelijke enveloppen. Dit wordt nog versterkt door het ontbreken van de aanduiding Lijst Linssen. De gestyleerde dubbele L in het logo wordt niet door iedereen herkend als afkorting van Lijst Linssen.

Wij wijzen u er in dit verband op dat de Hoge Raad van Adel het gemeentewapen in 1817 heeft toegekend aan de voormalige gemeente Bergen op Zoom en in 1997 aan de nieuwe gemeente. Die is dan ook te beschouwen als 'eigenaar' van het gemeentewapen in deze vorm. Ons college heeft hier dan ook de zeggenschap over. Op zich hebben wij geen bezwaren tegen het gebruik hiervan door anderen, voor zo ver dit het gemeentebelang niet schaadt. Wij zijn van oordeel dat het huis-aan-huis verspreiden van enveloppen, voorzien van het gemeentewapen, die op het eerste gezicht grote gelijkens vertonen met gemeentelijke enveloppen verwarring kan scheppen over de herkomst er van en daardoor schadelijk is voor de gemeente.

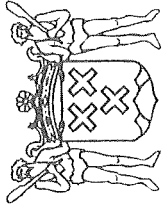
Het is ons bekend dat een eerder college U toestemming heeft verleend om het wapen op uw briefpapier te gebruiken naast de aanduiding "Lijst Linssen". Op de enveloppe die u nu heeft gebruikt, ontbreekt die laatste aanduiding echter.

Teneinde verdere verwarring te voorkomen verzoeken wij u het gebruik van de hierboven beschreven enveloppen te staken en eventuele nieuwe enveloppen te voorzien van de aanduiding Lijst Linssen. Wij vertrouwen op uw medewerking.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

, burgemeester

, secretaris

Lijst Linssen

onafhankelijk raadsfractie van de Gemeente Bergen op Zoom

Geachte heer/mevrouw,

Het is de eerste keer dat ik mij persoonlijk tot u wil richten via deze brief, het liefst zou ik huis aan huis aanbellen om mijzelf voor te stellen en te vertellen waarvoor ik sta. Jammer genoeg is dat voor mij ondoenlijk, vandaar deze brief. Ik ga u niet bestoken met allerlei politieke leuzen en beloften, maar wil van deze gelegenheid gebruik maken om u op een persoonlijke manier iets te vertellen.

In de 16 jaar dat ik nu politiek actief ben heb ik altijd geprobeerd pijnpunten van onze Burgers open te leggen, maar dat niet alleen: ik heb al diverse projecten en plannen voorgesteld en ondersteund met altijd als uitgangspunt: Bergen op Zoom: een stad die het waard is om in te leven.

In het verleden heb ik nogal eens wat lastige **grote** zaken aangekaart. Hier volgen enkele voorbeelden: de grote criminaliteit onder sommige allochtone groeperingen; de geldsmijterij op het stadskantoor, het falend veiligheidsbeleid, en pas geleden nog, de slechte gladheidbestrijding. Daarnaast zet ik mij echter ook al jaren in voor tal van **kleine** zaken, vooral ombudszaken voor burgers die niet zo gemakkelijk de weg weten te vinden naar het stadskantoor of die vinden dat ze daar niet goed geholpen worden. Niet iedereen kan het waarderen als je pijnlijke kwesties aan de orde stelt, vooral niet diegenen die zich aangesproken voelen.

En waarom eigenlijk? Mijn fractiegenoten en ik houden van deze stad en willen deze leefbaar houden.

Problemen van onveiligheid, onleefbaarheid, bureaucratie, armoede, problemen rond asielzoekers en randgroepjongeren, m.n. Marokkaanse jeugdbendes bepalen de sfeer in onze stad. De Politiek kent de problemen, ja, tot in Den Haag toe, er wordt jaren over gepraat maar ondertussen gebeurt er weinig.

De Politiek is vervreemd van haar burgers, daardoor staan er personen op als Pim Fortuyn, willen wij dat? Eigenlijk niet, maar wie niet luisteren wil moet maar voelen, zeggen de meesten. Het wordt hoog tijd dat in Den Haag de lakens worden opgeschud.

Maar ook in Bergen op Zoom!!!

Op het gemeentehuis staan kasten vol met allerlei plannen uit het verleden; zoveel, daar kan het Guinness Book of Records mee gevuld worden. Het wordt nu hoog tijd dat ze eens echt uitgevoerd gaan worden.

Samen met u kunnen wij proberen er verandering in te brengen, geef ons de kans om van onze mooie gemeente een waardige, leefbare gemeente te maken! Zorg ervoor dat wij groter worden zodat wij niet meer alleen staan en een einde kunnen maken aan de traditionele achterkamertjespolitiek.

U zou meer van ons willen weten? Dat kan. Bezit u internet? Dan kunt u ons zeer uitgebreid vinden op

www.lijstlinssen.nl Als u een goede bezorger heeft gehad dan heeft u op zondag 24 februari en op zondag 3 maart onze krant 1 en 2 gevonden. Niet ontvangen? Bel dan een van onze nummers: 25 73 80 of 25 22 82, en wij bezorgen na!

Op onze website kunt u ook informatie vinden, brieven en acties van Lijst Linssen, die niet in BN De Stem zijn verschenen.

Lijst Linssen, de partij voor Grote en Kleine Zaken! Zakelijk met een sociaal hart!

Wij zijn er klaar voor om samen met onze Burgemeester van goede wil de stad leefbaar te maken en te behouden! Nu is de kans aan u: maak van Bergen op Zoom samen met Lijst Linssen een aantrekkelijke stad met leefbare woonwijken, voldoende werkgelegenheid, een mooi winkelcentrum en waar drugstoerisme en criminaliteit fors worden aangepakt.

Dus stem op 6 maart: Lijst 4:Lijst Linssen!

Met vriendelijke groeten,

Ton Linssen

Postbus 388
4600 AJ Bergen op Zoom

RAWS	Prov. Best.	4307	PLAATS EN NR. 91.1.1-6.3	PLAATS Eigendom Stichting BRABANTS HEEM
------	-------------	------	-----------------------------	---

DATUM: 1859 okt. 15

ZEGEL VAN
Bergen op Zoom

FUNCTIE

RANDSCHRIFT

* SIGILLUM CAUS. FORENS. OPPIDI: BERGENSIS: AD:
ZOMAM

ZEGELCLAUSULE

VOORSTELLING

MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING	CONTRAZEGE
L	R	R	4.6	lb	o	-

BEWAARPLAATS	ARCHIEF/COLLECTIE	INV./CAT.NR.	FOTONEGATIEF PLAATS EN NR.	AFGIETSEL PLAATS	NR.
ARA Gu	Nass. Jan.	I 430 Regest 692	ARA	Eigendom Stichting BRABANTS HEEM	

DATUM: 1372 feb 18

ZEGEL VAN
Bergen op Zoom

FUNCTIE

RANDSCHRIFT

ZEGELCLAUSULE

VOORSTELLING

MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING	CONTRAZEGE
w	gr	r		g	u	ja

ARA Gu

Nass.-Dian.

I 430

STOWEGATTEER
PLAATS EN NR.

ARA

AFDING
PLAATS EN NR.

Eigendom

Stichting

BRABANTS HEEM

regist 692

ZEGEL VAN

Bergen op Zoom

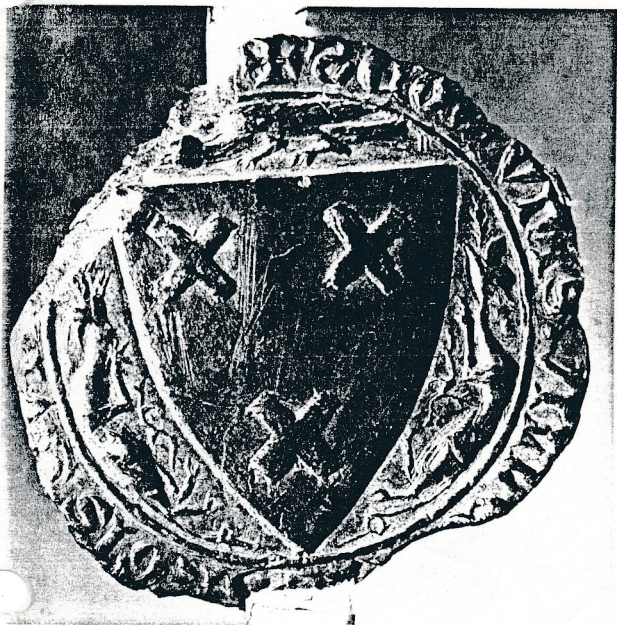
DATUM: 1332 feb id

FUNCTIE

RANDSCHRIFT

ZEGELCLAUSULE

VOORSTELLING

MATERIAAL

KLEUR

VORM

MAAT

STAAT

BEVESTIGING

CONTRAZEGEL

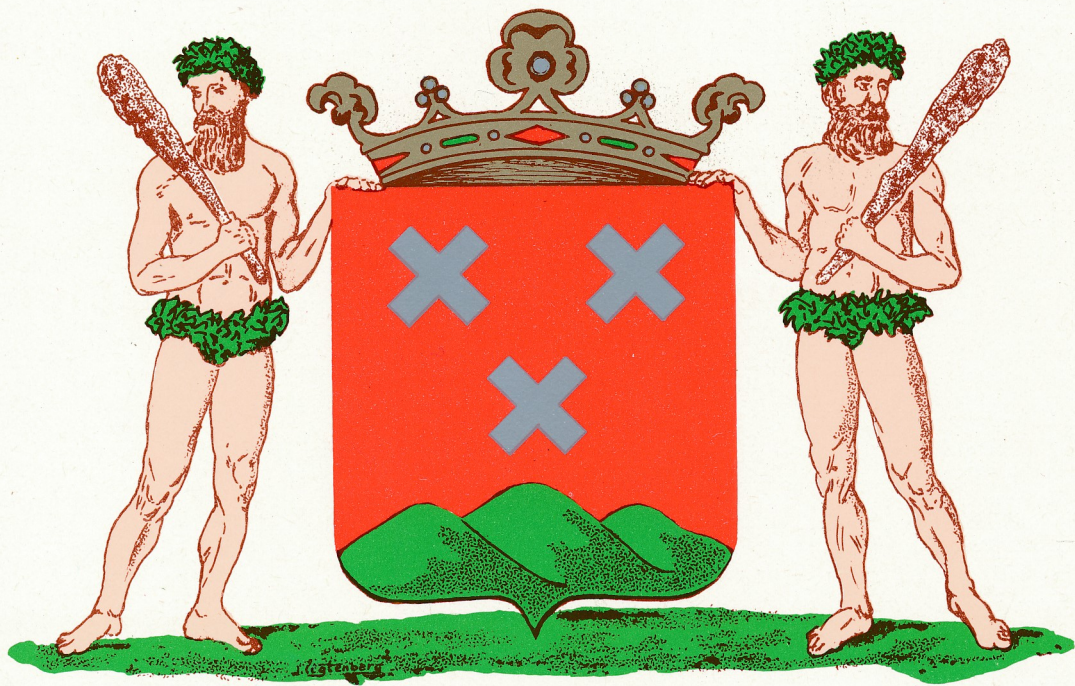
w

gr

r

b

u

RAADSVERGADERING d.d. 27 FEB. 1997 Beslissing: _____ _____ _____ Paraaf _____
--

RAADSVORSTEL

Gemeente Bergen op Zoom

Datum raadsvergadering : 27 februari 1997
Nummer : SA/1
Behandeld in commissie(s): APC 17 februari 1997
Onderwerp : vaststelling gemeentewapen en vlag

Aan de gemeenteraad,

1. Voorstel

Wij stellen U voor het wapen en de vlag van de oude gemeente Bergen op Zoom vast te stellen voor de nieuwe gemeente. Tevens stellen wij voor het wapen en de vlag van de voormalige gemeente Halsteren vast te stellen als dorpswapen en dorpsvlag voor Halsteren.

2. Inleiding

Voor de nieuwe gemeente Bergen op Zoom dienen het wapen en de vlag te worden vastgesteld. Voor de vaststelling van een nieuw gemeentewapen dient een tamelijk uitvoerige procedure gevolgd te worden. Deze procedure is door de Minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld. Bij het vaststellen van een nieuw wapen dient er een nieuw wapendiploma door de Hoge Raad van Adel te worden opgemaakt. Na Koninklijk Besluit volgt de publicatie van het nieuwe wapen. Het is echter ook mogelijk om het wapen van de oude gemeente, waarnaar de nieuwe gemeente is genoemd, verder te blijven voeren. In dat geval kan worden volstaan met een raadsbesluit dat ter kennisname wordt gebracht van de Hoge Raad van Adel.

Op basis van deze regeling en naar aanleiding van een besluit van het Bestuurlijk Overleg Herindeling is zowel aan de Hoge Raad van Adel als aan de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde advies gevraagd. Deze adviezen treft U als bijlage 1 en 2 aan.

3. Algemene overwegingen

3.1 DE HUIDIGE WAPENS

Het wapen van de huidige gemeente Bergen op Zoom is bevestigd bij diploma van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817; het gaat terug op stadszegels, waarvan de oudste uit de dertiende eeuw stammen.

Het wapen van de gemeente Halsteren is verleend bij Koninklijk Besluit van 4 april 1905 waarbij toen het wapendiploma van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817 is gecorrigeerd. Het wapen gaat terug op zegels uit de zestiende eeuw.

Het wapen van Halsteren is op een aantal punten in strijd met de fundamentele regels van de heraldiek waarin bepaald wordt dat wapens duidelijk en van verre herkenbaar moeten zijn. Het huidige wapen van de gemeente Bergen op Zoom voldoet wel aan de heraldische richtlijnen, die nog eens verwoord zijn in de circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken van 18 oktober 1977.

3.2 DE HUIDIGE VLAGGEN

De huidige gemeentevlag van Bergen op Zoom is op 24 februari 1978 door de Gemeenteraad vastgesteld. Bij de vaststelling is men uitgegaan van de vlag die reeds in de zeventiende eeuw gebruikt werd.

De huidige vlag van de gemeente Halsteren is door de gemeenteraad op 23 oktober 1980 vastgesteld.

3.3 DE ADVIEZEN

a) De Hoge Raad van Adel

De Hoge Raad van Adel heeft op 7 mei 1996 een advies uitgebracht (bijlage 1). Het advies komt er op neer dat de Hoge Raad van Adel er de voorkeur aan geeft om het wapen van de oude gemeente Bergen op Zoom ook voor de nieuwe gemeente te voeren. De redenen hiervoor zijn van historische aard. Het is van beide gemeenten het oudste wapen en het is ongewenst aan dit wapen elementen toe te voegen danwel er elementen van te laten vallen.

Ondanks dit uitgangspunt geeft de Hoge Raad toch enkele alternatieven.

b) De Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde

De Noordbrabantse Commissie voor wapen- en vlaggenkunde heeft op 25 maart 1996 een advies uitgebracht (bijlage 2). Het advies komt er op neer dat deze commissie er voorstander van is om het wapen van de huidige gemeente Bergen op Zoom te handhaven voor de nieuwe gemeente.

(behoort bij verzameling 1997, nr. SA/1)

6.
duplicaat
3

De raad van de gemeente Bergen op Zoom,

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 februari 1997, nr. SA/1,

gelet op artikel 147 van de gemeentewet,

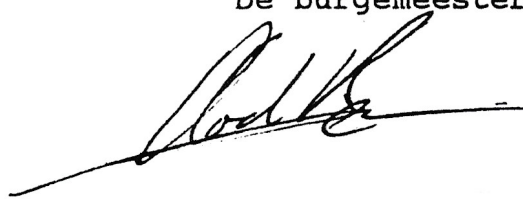
B E S L U I T

1. Voor de nieuwe gemeente Bergen op Zoom het wapen en de vlag van de oude gemeente Bergen op Zoom, zoals die zijn vastgesteld bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817, respectievelijk bij raadsbesluit van 24 februari 1978 te blijven voeren.
2. Voor Halsteren het wapen en de vlag van de voormalige gemeente Halsteren vast te stellen als dorpswapen en dorpsvlag.
3. De Hoge Raad van Adel hiervan in kennis te stellen conform de richtlijn van de Minister van Binnenlandse Zaken van 18 oktober 1977.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 27 februari 1997.

De secretaris,

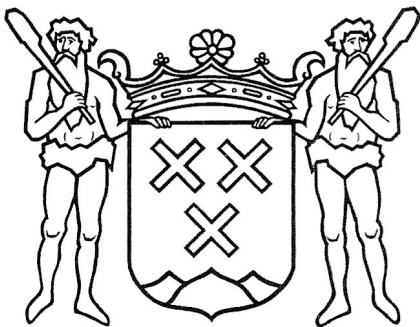
De burgemeester,

Waarom herindeling?

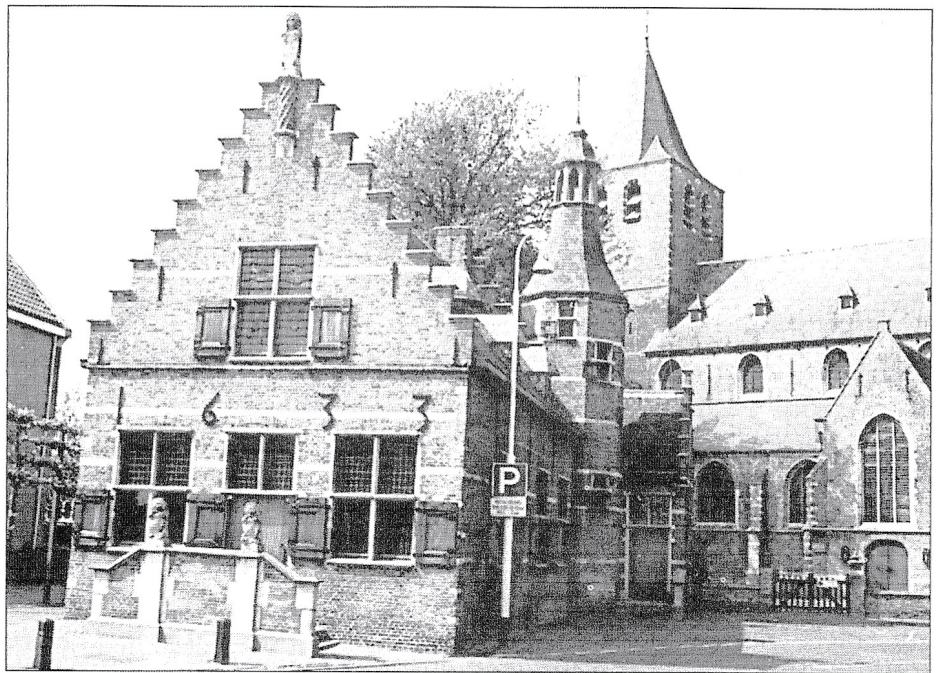
In het wetsvoorstel dat naar de Tweede Kamer is gezonden geeft de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mevrouw Van de Vondervoort, aan waarom herindelings worden doorgevoerd. Voor de versterking van het lokaal bestuur is zowel voor het samenhangend gebied als voor het bestuur een bepaalde schaalvergroting noodzakelijk. Om het bestuur dicht bij de burgers te brengen moeten gemeenten steeds meer taken van het rijk en de provincie overnemen. Daarvoor is een bestuur met voldoende bestuurskracht en economisch en sociaal-maatschappelijk draagvlak nodig. Daarnaast moeten, aldus de staatssecretaris, gemeenten die voor de regio een centrumfunctie vervullen door een herindeling in staat worden gesteld die functie ook goed uit te voeren. Woningbouw-, kantoren- of bedrijfslokaties moeten op eigen grondgebied verwezenlijkt kunnen worden.

Gemeentewapen

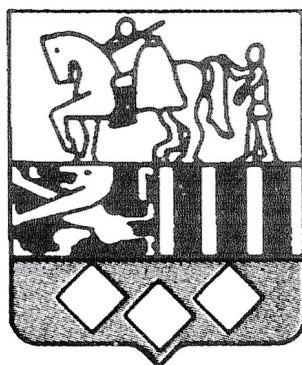
wapen Bergen op Zoom

Het vaststellen van een wapen voor de nieuwe gemeente Bergen op Zoom is net als de andere zaken met betrekking tot de herindeling, een bevoegdheid van de nieuwe gemeenteraad. Om de tijd dat de nieuwe gemeente het zonder eigen wapen moet doen zo kort mogelijk te maken, heeft het Bestuurlijk Overleg, de colleges van burgemeesters en wethouders en de gemeentesecretarissen, besloten alvast advies te vragen aan de Hoge Raad van Adel.

RAADHUIS *Het uit 1633 stammende Raadhuis van Halsteren blijft in gebruik als trouwzaal, vergader- en tentoonstellingsruimte en als een plek voor kleinschalige culturele voorstellingen of evenementen. Ook is het bedoeling om in Halsteren een gemeentelijk steunpunt te vestigen. Er wordt nog bekeken of dat steunpunt in het Raadhuis kan komen. Of dit mogelijk is, hangt af van de diensten die in Halsteren aangeboden gaan worden.*

Op basis van dat advies kan de nieuwe raad dan een besluit nemen en het nieuwe wapen bij de Kroon aanvragen. Uiteraard is een nieuw wapen van belang voor herkenbaarheid van de gemeente, maar er zit meer aan vast. Hierbij moet u denken aan de vormgeving van bijvoorbeeld de ambtsketen voor de burgemeester en het door de gemeente te gebruiken briefpapier. Zo is het dus ook uit praktische overwegingen belangrijk zo snel mogelijk na de herindeling te weten wat het gemeentewapen is.

wapen Halsteren

Wanneer herindeling?

Het hele proces hangt samen met de besluiten die in Den Haag worden genomen. Voor de herindeling is door de regering een wetsontwerp gemaakt op basis van voorstellen van de provincie Noord-Brabant. De Raad van State heeft over het wetsontwerp in december 1995 een positief advies uitgebracht. Het wetsontwerp is nu ingediend bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer geeft belanghebbenden gelegenheid voor inspraak. Daarvoor zullen op het provinciehuis op 13, 14 en 15 maart 1996 hoorzittingen gehouden worden. Wij zullen u informeren over de juiste tijdstippen. U kunt daar alleen naar toe als u zich heeft ingeschreven.

Besluit

De Tweede Kamer behandelt het wetsvoorstel uiterlijk in juli. Uiterlijk 15 september neemt de Eerste Kamer een besluit. Pas dan is het allemaal officieel. Pas dan weten we zeker dat de nieuwe gemeente met ingang van 1 januari 1997 een feit is.